

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΩΤΟΥΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΑΙΩΝΑΣ

(ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΤΗ ΠΙΣΤΕΙ, ΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΙ ΤΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ)

Υ Π Ο

Ἀρχιμ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΕΛΕΥΘ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ

Ὑμνογράφου τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ.

Τὸ καινοδιαθηκικὸν ὄνομα τῆς «Παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, Δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας» εἶναι «ἡ Μ ῆ τ η ρ τ ο ὦ Κ υ ρ ί ο υ». Ἐδόθη, ὑπὸ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, διὰ στόματος τῆς προφήτιδος Ἑλισάβετ, συζύγου τοῦ Ἱερέως καὶ Προφήτου Ζαχαρίου, καὶ μητρὸς τοῦ τιμίου Προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου¹ καὶ διὰ στόματος «Λουκᾶ τοῦ Ἱατροῦ τοῦ ἀγαπητοῦ»² καὶ θεοπνεύστου Εὐαγγελιστοῦ καὶ συγγραφέως τῶν «Πράξεων»³. Τὸ πολυσήμαντον, ἐν τῇ ἀπολυτό-

1. Λουκ. 1,5-7 καὶ 1,42-43.

2. Κολ. 4,14.

3. «Λουκᾶς... ὁ ἀκόλουθος Παύλου τὸ ὑπ' ἐκείνου κηρυσσόμενον εὐαγγέλιον ἐν βιβλίῳ κατέθετο» (Εἰρην. † 202), Αἵρεσις. 3. 1. 1 PG 7,845A. «Τρίτον Εὐαγγέλιον τὸ κατὰ Λουκᾶν, τὸ ὑπὸ Παύλου ἐπαινούμενον Εὐαγγέλιον, τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν πεποιηκότα» (Ὠριγέν. † 254), Ὑπόμν. εἰς Ματθαῖον, 1 PG 3,829A. Εὐσεβ. († 340) Ἐκκλησι. Ἱστορ. 3.24.15 PG 20,268B. Ἐπιφαν. († 403) Αἵρεσ. 51,7 PG 41,900) «Λουκᾶς... ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἀχαΐαν τὸ πᾶν τοῦτο συνεγράφατο Εὐαγγέλιον». (Sitzungs-Berichte der Pary-rischen Academie der Vissenschaften; philosophisch-philologisch und historische klasse, Munich, 1928, prom. in ev. lc. σελ. 322). Κατὰ τὸν Ἀγ. Ἰωάννην τὸν Δαμασκη-νὸν († 750), τὸ Κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον ἐγράφη, δεκαπέντε ἔτη μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου (48;). Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Βασιλέα Θεόφιλον, περὶ τῶν ἀγίων καὶ σεπτῶν Εἰκόνων 3 PG 95,349A. Ὑπὸ Μαρκίωνος τοῦ αἰρεσιάρχου († 172) ἐγένετο ἔκδοσις τοῦ Κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου, παρηλλαγμένου (Εἰρην. († 202), Αἵρεσ. 3. 11. 7 PG 7,884B. Θεο-δωρήτ. Κύρρ. († 458) Αἵρεσ. 1. 2. 4 PG 83,372-376. Κατὰ τὴν αὐτὴν, ὡς ἂν Ἐπιστο-λὴν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἑτέρα ἔκδοσις τοῦ Κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου ἐγένε-το, 32 ἔτη μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου (PG 95,349A), χρησιμοποιοιμένη ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν Οὐαλεντινιανῶν (Εἰρην. Αἵρεσ. 3. 11. 7 PG 7,384C. Ἐπιφαν. Αἵρεσ. 31 PG 41,

τητι τῆς ἀπλότητός του, ὄνομα, «ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου», στερεὰ βάσις διὰ τὸ ἐκκλησιαστικο-δογματικὸν «Θεοτόκος», ἀνεγνωρίσθη εἰς τὴν «κεχαριτωμένην Παρθένον τῆς Ναζαρέτ Μαριάμ»⁴, τὴν «εὐλογημένην ἐν γυναιξὶ καὶ μακαρίαν»⁵ καὶ Μητέρα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ⁶, «Ἀρχηγοῦ τῆς Πίστεως» (Ἐβρ. 12,2) καὶ «Κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας»⁷ ἡμῶν⁸.

473). «Τὸ Κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον ποτίζει ἡμᾶς τῆς Πίστεως «τὸ γάλα» (Γερμαν. ΚΠολ. Α', † 730, Λόγ. Θ', PG 98,413B). Σύμβολον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἦτο ὁ μόσχος (Εἰρην. Αἴρεσ. 3. 11. 8, καὶ ὁ λέων (Μ. Ἀθανασ. († 373) Σύνοψ. (ἀμφιβαλλ.), 76 PG 28, 432D). «Τὴν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολὴν Παύλου μὲν εἶναι φασὶν γεγράφθαι δὲ Ἑβραίοις Ἑβραϊκῇ φωνῇ, Λουκᾶν δὲ... αὐτὴν μεθερμηνεύσαντα ἐκδοῦναι τοῖς Ἑλλησιν» (Κλήμ. Ἀλεξ. († 215) Fragm., 22 PG 9,748B καὶ 749B. Ὡριγέν. Ἐπιστολ. πρὸς Ἀφρικανὸν 1. 9 PG 11,65BC). «Ἑβραίοις γὰρ διὰ τῆς πατρίου γλώττης ἐγγράφως ὠμιληκὸς τοῦ Παύλου, οἱ μὲν τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν... ἐρμηνεύσαι λέγουσι τὴν γραφὴν...» (Εἰρην. Αἴρεσ. 3. 38. 2, 3 PG 7,293CD). Τὸ βιβλίον «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων», ἐν τῶν 27 τῆς Καινῆς Διαθήκης, συνεγράφη, ἐπίσης, ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ... «Ὑπό τινων δὲ ὅτι Λουκᾶς, ὁ γράψας τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰς Πράξεις» (Εὐσεβ., † 340, Ἐκκλ. Ἱστορ. VI, 25. 14,1,12. 1,1V,29. 5 καὶ III, 25. 1).—Κλήμ. Ἀλεξ. († 215) Παιδαγωγ. Π,IM. Ἀθανασ. Ἐπιστ. Ἑορτ. 39 PG 26,1437B.—Θεοδωρῆτ. Κύρρ. († 458), Αἴρεσ. 1, 21 PG 83,372. Ἐπιφαν. († 403) Αἴρεσ. 47, 1 PG 42,825B).

4. (Λουκ. 1,27).

5. (Λουκ. 1,28. 1,43. Πράξ. 1,14).

6. (Β' Τιμ. 1,10. Τίτ. 1,4. 2,13. Β' Πέτρ. 1,1,11).

7. (Ἐβρ. 12,2. Ἐφεσ. 5,2. Κολ. 1,18).

8. Κλήμ. Ἀλεξ., Ἐκ τῶν Θεοδότ., Ἐπιτομαὶ «Ἡ μήτηρ προβαλοῦσα τὸν Χριστὸν...» (μέσον.— PG 9,652 ἐξ.).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Τὸ ἀποκλειστικὸν τηλεσκόπιον, ὅπερ λέγεται Ἀρχαία Ἀποστολικὴ Παράδοσις καὶ Μυστικὴ Ἀποστολικὴ Συνείδησις, κατεῖδε νὰ συσχετίζεται πρὸς τὰς ἀρχαιοτάτας ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς εἰς τὴν σάρκωσιν καὶ ἐνανθρώπησιν τοῦ Θεοῦ Λόγου, Θεοεπαγγέλτου Μεσσίου, ἀναφερομένας προφητείας, τὸ πρόσωπον τῆς Μητρὸς τοῦ «Θεοῦ Κυρίου ἐπιφανέντος»⁹ Μεσσίου, Παρθένου Μαρίας. Τὴν θεοεπάγγελτον ταύτην ἀπειρόγαμον, ἄζυγον, παρθενικὴν ἀγυναῖκα», ἥς ὁ ἄσπορος γόνος ἐμελλε νὰ εἶναι ὁ «τηρήσων τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀρχεκάκου Ὁφεως»¹⁰, τοῦ ἀπατήσαντος τὸ πρωτόπλαστον τῶν ἀνθρώπων ζεῦγος καὶ βυθίσαντος τοῦτο καὶ ὀλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον ἀπόγονον αὐτοῦ γένος εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἡθικὴν φθορὰν καὶ τὸν βιολογικὸν θάνατον, προανήγγειλαν καὶ προεδήλωσαν, μετ' ἐκείνου τὸ Ἑδεμικὸν τοῦ Θεοῦ πρωτοεπαγγέλιον¹¹, τοῦ Νόμου τῆς Μωσαϊκῆς Πεντατεύχου προχαράγματα καὶ ἐπισημασία¹². Τύποι προφητικοὶ καὶ Προτυπώσεις τὴν θεοεπάγγελτον ταύτην Παρθένον προετύπωσαν¹³. Εἰκόνες καὶ προεικονίσεις καὶ σύμβολα προεσυμβόλισαν¹⁴ τήν,

9. (Ψ. 117,27).

10. (Γέν. 3,13-16).

11. «Ἐθὸς δὲ τῇ Θεῇ Γραφῇ ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων σχηματίζειν ἔσθ' ὅτε τὰ μὴ ἐμφανῇ, ἀλλ' ὥς ἐν κρυπτῷ καὶ νοήσει δρώμενα» (Κυρίλλ. Ἀλεξ., † 444, Εἰς Ψ. 7,13 PG 69,753) «τῆς μὲν φωνῆς ἢ τῆς πράξεως ἀνθρωπικῶς διεξαγομένης, τοῦ δὲ κατὰ τὸ κρυπτὸν νοουμένου τὸ θεῖον ἐμφαίνοντος» (Γρηγορ. Νύσσ., † 394, Λόγ. Κατηχητ. 32 PG 45,80C) «Κοινὸς μὲν ὁ λόγος τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς, διδάσκει δὲ μέγα καὶ βαθὺ μυστήριον» (Πρόκλ. Κπόλ., † 446, Λόγ. 2. 1 PG 65,837C).

12. Ἰουστίν. († 165), Ἀπολογ. Α'. 33. 6 PG 6,381B. Κλήμ. Ἀλεξ. († 215), Προτρεπτ. 4 PG 8,146A. Ἱππολύτ. († 235) Αἵρεσ. 7,27 PG 16,3319B. Γρηγορ. Νύσσ. († 394), Κατὰ Εὐνομ. 3 PG 45,576A. Χρυσόστομ. († 404) Ὁμιλ. 14. 3, εἰς Ἰωάν. PG 59,92, Ὁμιλ. 23. 3. εἰς Α' Κορ. PG 61,18 καὶ 83. 3. Ἀναστασ. Συναῖτου († 700) Ὁδηγ. 10 PG 89,161B. Ἰωάν. Δαμασκ. († 750), Περὶ Εἰκόν. 3. 22 PG 94,1341C.—Γερμαν. Κπόλ. Α' († 730), Λόγ. 2 PG 98,286A.—Ἐπιφαν. Αἵρεσ. 41, 3 PG 41,693C.

13. Ἦσαν δὲ προτυπώσεις τῆς μελλούσης γενῆσαι τὸν Θεῖον Λυτρωτὴν Μεσσίαν «Τὸ μὸς Καὶ νὸς» (Ἠσ. 8,1), ἥτοι ὁ τόμος ὁ ἐμφυχὸς «ἐν ᾧ δακτύλῳ ἐγγέγραπται Πατὴρ ὁ Λόγος, σαρκωθεὶς ἐξ αὐτῆς...» (Πρόκλ. Κπόλ. Λόγ. 6, 17 PG 65-756A) «Χαῖρε τότε καινοῦ μυστηρίου... ἐν ᾗ ὁ ἀνείδεος Λόγος γραφίδι ἀνθρωπικῆς ἰδέας ἐζωγράφηται» (Θεοδώρ. Στουδίτ., † 826, Εἰς τὸ Γενέσ. 7 PG 96,692B) «Χαῖρε, βιβλίον ἐσφραγισμένον... ἐξ ἧς ὁ Θεοχάρακτος Νόμου Κύριος ἀναγινώσκειται» (Ἐνθ' ἄνωτ.), κ.ἄ.

14. Χρυσόστομ. († 404). Ὁμιλ. 1,2, Εἰς Ρωμ. PG 60,395. Ὁμιλ. 15.1, εἰς Ἐβρ.

πρὸ αἰώνων, τῷ Θεῷ προητοιμασμένην ταύτην Κόρην, ἥ τις προώριστο, νὰ ἀποβῇ «τὸ τοῦ Ὑψίστου θεοχώρητον σκεῦος»¹⁵, «ἡ θεοχώρητος γαστήρ»¹⁶, ἐξ ἧς θὰ ἐνεφανίζετο «Παρθενικὸς Τόκος», «ἐκ Παρθενίας θηλή»¹⁷.

Οἶονεῖ ἐμυήθησαν εἰς τὸ Μυστήριον Ἐκείνης, ἥτις, κατὰ σάρκα θὰ ἐγέννα τὸν θεοεπάγγελτον Θεῖον Βασιλέα Μεσσίαν, ἥδη, οἱ Πατριάρχαι καὶ Πρῶτος ὁ Πατὴρ τῶν Μονοθεϊστῶν πάντων τῶν αἰώνων, Πατριάρχης Ἀβραάμ, δύο χιλιάδας ἔτη, πρὶν ἢ γεννηθῇ Αὐτῇ, ἐκ τῶν δικαίων Ἰωακείμ καὶ Ἀννης¹⁸. Ἐμυήθησαν εἰς τὴν προσδοκίαν αὐτῆς, καὶ ὁ γενάρχης τῶν Δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, Πατριάρχης Ἰακώβ, καὶ ὁ μάντις Βαλαάμ, ἐκπροσωποῦντες τοὺς τε Ποιητάς, Φιλοσόφους καὶ Προφῆτας τοῦ Ἐθνικοῦ κόσμου, ἐν οἷς, καὶ αἱ Σίβυλλαι, καὶ ὁ ὑποφῆτης αὐτῶν Βιργίλιος, καὶ οἱ προσκυνήσαντες νεογνὸν τὸν τεχθέντα, ἐν Βηθλεέμ, «Χριστὸν Κύριον»¹⁹ Μάγοι²⁰. Οὗτοι ἡγαλλίων καὶ ἡυφραίνοντο, μετὰ τοῦ Προφητάνακτος Δαβίδ, καὶ τοῦ μεγαλοφωνοτάτου Ἡσαΐου, ἐπὶ κεφαλῇς τῶν μειζόνων καὶ τῶν ἐλασσόνων Προφητῶν, προορῶντες μυστικῶς, ἐν Πνεύματι, τὴν «καλλονὴν Ἰακώβ»²¹, τὴν Παρθένον τὴν μίαν καὶ προωρισμένην, τὴν «τίκτουσαν υἱὸν τὸν Ἐμμανοὺ ἢ λ»²², ὡς θεῖκον σημεῖον

PG 63,117. Ἰουστίν. († 165), Διάλογ. 86. 3 PG 6,681A. Μαξίμ. Ὁμολογ. († 662) Πρὸς Θαλάσσο. 55 PG 90,536C. Γρηγορ. Νύσσο. († 394), Κατὰ Εὐνομ. II PG 45,880BD... Γερμαν. Κπόλ. Α' († 730), Λόγ. 2 PG 98,277C.

15. Τιμοθ. Πρεσβυτ. Ἀντιοχ. († 535), Εἰς τὴν ἀπογραφὴν, 8 PG 28,957.

16. Ἰωάνν. Θεσσαλονίκης († 630), Εἰς τὴν Κοίμησιν 2. 14, M. Jugie, *Patrologia Orientalis*, Paris, 1925, 19 σελ. 375 ἐξ..

17. Γρηγορ. Νύσσο., Λόγ. Κατηχητ., 23 PG 45,61B.

18. Ἐορτολόγιον Ὡρολογίου τοῦ Μεγάλου, καὶ Μηναῖον Σεπτεμβρίου, εἰς τὴν 8ην τοῦ μηνός, Λειτουργία Χρυσοστόμου, ἐν τῷ Εὐχολογίῳ τῷ Μεγάλῳ, Ἐκδοσις Goar, Παρίσι 1687, Ἐκδ. Βενετίας, 1526, Ἐκδ. Ντιμιτρίεφσκυ 1894, 1901. Δ. Μωραΐτου, ἐν ΘΧΕ, Γ', σελ. 741. P. de Meester, *Studi sui sacramenti amministrati secondo il rito Bizantino*, Roma 1947. Ἀνδρέου Κρήτης († 740), Κανὼν εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἀγίας καὶ θεομήτορος Ἀννης, PG 97,1305.—Ἰωάνν. Δαμασκ. († 750), Εἰς τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου, Λόγ. Α', PG 96,661, Λόγ. Β', PG 96,680.—*Evangelies Apocryphes*, Edition Charles Michel, Paris 1934, I, *Protevangile de Jacques* (κείμενον καὶ ἐρμηνεία).—Ἡ καταγωγὴ τοῦ Χριστοῦ, διὰ τῆς Μητρὸς Αὐτοῦ: «Γένους... Ἀβρααμίου Σωτήρ» Χρυσοστόμ. Ὁμιλ. εἰς Ἑβρ. 3:1 PG 64,488C.—Ὀλυμπιόδωρ. Δισκ. Ἀλεξ. († 650), Εἰς Ἰδὼβ 6:10 PG 93,92A «ἐκ θυγατρὸς ἀβρααμιαίας» (M. Ἀθανασ., Κατ' Ἀρειαν. Γ', 40 PG 26,408C.

19. (Λουκ. 2,11).

20. (Ματθ. 2,1-12).

21. (Ψ. 46,4-5).

22. (Ἠσ. 8,3. 9,6. 7,14).

σωτηρίας, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβίδ²³. Τυπικῶς δὲ προσεῖδον, ἔτι, ταύτην, ἐν ταῖς ἀρχαίαις γενεαῖς²⁴ Βάτον, Σταμνον²⁵, Νεφέλην²⁶ καὶ κόυφην Νεφέλην²⁷, Κιβωτόν²⁸, Πύλην²⁹, Θρόνον³⁰

23. (Ἡσ. 7,12-15).

24. Ἐξοδ. 3,2.—. Ἐφραίμ Σύρου († 373), *Opera Omnia*, J. S. Assemani, Rome, 1732-1746, 3,529D. Γρηγορ. Νύσσ. Λόγ. Εἰς τὴν Γέννησιν, PG 46, 1128-1152. Πρόκλ. Κπόλ. († 446). Λόγ. Ἐγκωμ. εἰς τὴν Παναγίαν Θεοτόκον Μαρίαν PG 65, 681A.—Θεοδότη. Ἀγκύρας († 446), Ὅμιλ. 2,2 PG 77,1372A. Θεοδορήτ.— Κύρρ. († 458), Εἰς Ἐξοδ. Ἐρώτ. 6 PG 80,229.—Χρυσόππ. Ἱεροσ. († 479); Ἐγκώμ. εἰς Μαρίαν τὴν Θεοτόκον, M. J u g i e, *Patrologia Orientalis*, Paris 1925, I, σελ. 3337. 9. Ἐπιφαν. († 403) Ὅμιλ. 5 PG 43,493C. Γρηγεντ. Ταφρῶν († 540), Διάλεξ. PG 86,657A. Μαξιμ. Ὁμολ. († 662), Ἀπορ. Βίβλ. PG 91,1148D. Θεοδώρ. Στουδίτ. († 826), Εἰς τὸ Γενέσ. τῆς Θεοτ. Λόγ. Β', 7 PG 96,689B.

25. Ἐβρ. 9,4. Πρόκλ. Κπόλ. Λόγ. 6,17 PG 65,756A.— Ἐπιφαν. Ὅμιλ. 5 PG 43, 489. Γερμαν. Κπόλ. Α' († 730), Ὑμν. εἰς τὴν Θεοτόκ. PG 98,453C. Θεοδώρ. Στουδίτ. († 826), Εἰς τὸ Γενέσιον 7 PG 96,689.

26. Α' Κορ. 10,1-2. Ἐξοδ. 13,21. Κυρίλλ. Ἀλεξ. († 444), Εἰς Ἡσ. 2. 4 PG 70, 9-144. Προκοπ. Γαζ. († 538) Εἰς Ἡσ. 19:1-15 PG 87,2144BD). Ἡσ. 19,1.— Πρόκλ. Κπόλ., Ἐγκώμ. εἰς τὴν Παναγ. Θεοτόκον, 1 PG 65,681A. Ἡσυχ. Πρεσβυτ. Ἱεροσ. († 450), Λόγ. 5 PG 93,1461. Χρυσόππ. († 479), Ἐγκώμ. εἰς Μαρίαν τὴν Θεοτόκον, M. J u g i e, *Patrologia Orientalis*, Paris 19 (1925), σελ. 1,337.

27. Μοδέστου Ἱεροσολ. († 634), Ἐγκώμ. εἰς τὴν Κοίμησ. 3 PG 86,3285A. Ἰωάνν. Μοναχ. († 850), Κανὼν εἰς τὸν Ἀπ. Πέτρ. 3 PG 96,1392B.

28. «κιβωτὸς ἀγία, δι' ἧς τοῦ τῆς ἀμαρτίας κατακλυσμοῦ διεσώθημεν», Ἐφραίμ Σύρου († 373), *Omnia Opera* I-3, Assemani, Rome, 1732-46, 3,529D. Ἰωάνν. Θεσσαλονίκης († 630), *Orationis in dormitionem*, BMV duae recensiones, M. J u g i e, *Patrologia Orientalis*, Paris 19 (1925) I. 12 σελ. 397. 28. Ἰωάνν. Εὐβόλιας (8ος αἰὼν), Λόγ. εἰς τὴν Σύλληψιν τῆς ἀγ. Θεοτόκου, 4 PG 96,1464B. Πρόκλ. Κπόλ. Λόγ. 6. 17 PG 65,753B. Χρυσόππ. Ἱεροσολ. († 479), Ἐγκώμ. εἰς Μαρίαν τὴν Θεοτόκον, 2, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 338. 2. Μοδέστ. Ἱεροσ. († 634), Εἰς τὴν Κοίμησ. 4 PG 86,3289A.— Ἀνδρ. Κρήτ. († 740) Λόγ. 4 PG 97,869B.— Γερμαν. Κπόλ. Α' († 730), Ὑμν. εἰς τὴν Θεοτόκον PG 98,453C. Ἰω. Δαμασκην. († 750), Ὅμιλ. 5 PG 96,648C, ἐν συσχετίσει πρὸς τὸ «... σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἀγιάσματος σου» (Ψ. 131,9). Θεοδώρ. Στουδίτ. († 826), Εἰς τὸ Γενέσιον 7 PG 96,689B.— Μ. Ἀθανασ. († 373), Εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν (ἀμφιβαλλ.) 16 PG 28, 993C.

29. Ἰεζ. 44,2 («Πύλη κατὰ ἀνατολὰς βλέπουσα», Ἐφραίμ Σύρου (Ἐνθ' ἄνωτ.) 3,530B, «Αὕτη ἡ βλέπουσα κατὰ ἀνατολὰς Πύλη ἡ διὰ τῆς δεσποτικῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου κλειομένη εἰς τὸν αἰῶνα». Πρόκλ. Κπόλ. Λόγ. 6. 17 PG 65,756A. Ρωμανοῦ Μελωδιστοῦ († 556), *Byzantinische Zeitschrift*, Leipzig 1923,24, σελ. 5, «δι' ἧς μόνος ὁ τῶν οὐρανῶν δεσπότης διώδευσε» Ἀνδρ. Κρήτ. († 740) Λόγ. 4 PG 97,880D.— Θεοδώρ. Στουδίτ. († 826), Εἰς τὸ Γενέσ. 7 PG 96,689B καὶ 5. 11 PG 99,728A.

30. «Θρόνος τῆς Θεότητος» Ἐπιφαν. († 403), Ὅμιλ. 5 PG 43,492B καὶ «χερουβικὸς Θρόνος ἕτερος» (αὐτόθ. 493D). Ἰωάνν. Θεσσαλονίκης, in *Dormitionem* κλπ. (Ἐνθ' ἄνωτ.) Α. 14, σελίδες 402. 9, 404. 17.— Γερμαν. Κπόλ., Ὑμν. εἰς τὴν Θεοτόκον PG 98, 453C. Ἀνδρέου Κρήτ. Λόγ. 12 PG 97,1069A. Ἰωάνν. Εὐβόλιας (8ος αἰὼν.), Εἰς τὴν Σύλληψ.

καὶ Ναὸν τοῦ πάντων Βασιλέως³¹ καὶ Ὁρος μέγα, ἄγιον καὶ ἀλατόμητον³². Οἱ θεόπνευστοι καὶ θεοφώτιστοι Προφῆται τοῦ Ἰσραὴλ προεῖδον ἔτι «νοητὴν καὶ θεοφώτιστον σελήνην», τὴν προσδοκωμένην «Γεννήτριαν Θεοῦ», τοῦ Ἑμμανουὴλ³³ «Λυχνίαν θεοχάλκευτον»³⁴, «Θυμιατήριον ὁμοῦ καὶ εὐῶδες θυμίαμα»³⁵ καὶ «ζωηφόρον τοῦ Λόγου πλάκα»³⁶,

τῆς ἀγ. Θεοτόκου 14 PG 96,1481A καὶ 16 (1585A). Θεοδώρ. Στουδίτ. († 826), Εἰς τὸ Γενέσ. I. PG 96,680D.

31. «οὐκ αὐτὴ Θεός, ἀλλὰ Θεοῦ Ναός». Πρόκλ. Κπόλ. Λόγ. 2. 6 PG 65,700D καὶ 6. 10 PG 65,753D.—Μόδεστ. Ἱεροσολ., Εἰς τὴν Κοίμησιν. 10 PG 86,3301B. Ἰωάν. Εὐβοίας, Εἰς τὴν Σύλληψιν τῆς ἁγίας Θεοτόκου 14 PG 96,1481A καὶ 16 (1485A).—Θεοδώρ. Στουδίτ., Εἰς τὸ Γενέσ. I. PG 96,680D.—Ἐπιφαν. Ὁμιλ. 5 (ἀμφιβαλλ.) PG 43,496D, «Χαῖρε ὁ ἔμψυχος ναὸς τοῦ Θεοῦ», Γρηγορ. Θαυματ. († 270), Λόγ. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν (ἀμφιβαλλ.) 3 PG 10,1177A.

32. «τοῦ μὲν ὄρους τὴν προῦπαρξιν τῆς Θεότητος τοῦ Χριστοῦ σημαίνοντος, τοῦ δὲ λίθου τὴν ἀνθρωπότητα», Εὐσεβ. († 340), Ἐκκλ. Θεολογ. 1,20 PG 24,889B, «ἀλατόμητος ἡ πέτρα», Χρυσόστομ. († 404), Εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν. (ἀμφιβαλλόμεν.) PG 62,763-769, «τὴν ἀλατόμητον πέτραν ἐν τῇ παρθενικῇ ἀράχνη ὑπερφυῶς φερομένην», Πρόκλ. Κπόλ. († 446), Λόγ. 4. 1 PG 65,709B, «Ὁ Χριστὸς οὗτος... ἐτμήθη ἀπὸ ὄρους ἄνευ χειρῶν, γεννηθεὶς ἐκ Παρθένου γαμικῆς κοινωνίας χωρὶς», Θεοδωρήτ. Κύρρ. († 458), Εἰς Δανιὴλ 2:35 PG 81,1268-1284. «Χαῖρε τὸ ὄρος ἔθεν ὁ ἄνευ χειρὸς ἐτμήθη λίθος», Χρυσίππου Ἱεροσολύμων († 479), Ἐγκώμ. εἰς Μαρίαν τὴν Θεοτόκον, I, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 337. 12, «τὸ ἀλατόμητον ὄρος», Σωφρον. Ἱεροσολ. († 638), Τριῶδ. PG 87' Γ', 3852A καὶ 3861D, «Χαίροις, τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ πióτατον καὶ κατὰ σκιον ὄρος», Γερμαν. Κπόλ. Α', († 730), Λόγ. 3 PG 98,308A καὶ 5(321B), «ὄρος Κοσμᾶ Μελαποδῶ (8ος αἰ.), Ὑμν. I PG 98,461B, «Ὁρος ἄγιον ἔμψυχον Θεοῦ ἡ ἁγία Θεοτόκος», Ἰω. Δαμασκ. († 750), Περὶ Εἰκόν. 3. 34 PG 94,1353C, «Δανιὴλ σε ὄρος καλεῖ νοητόν», Ἰωάν. Δαμασκ., Κανὼν εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν, 174 PG 96,853A, «ὄρος τὸ ἀλατόμητον ἐξ οὗ λίθος χειρῶν ἄνευ τμηθεὶς τὴν οἰκουμένην ἐπλήρωσεν», Ἰω. Δαμασκ., Ὁμιλ. 10,2 PG 96,756B.

33. «κάκει τετέλεσται τῆς... νοητῆς σελήνης ὁ ὑπερκόσμιος δρόμος, ἐξ ἧς ἐλήφθη ὁ ἥλιος εἰς ὦν τοῦ τρισηλίου», Μόδεστ. Ἱεροσολ. († 634), Εἰς τὴν Κοίμησιν, 3 PG 86,3285A, «ἡ νοητὴ καὶ θεοφώτιστος σελήνη τῇ τῆς δικαιοσύνης ἡλίῳ συνεισβάλλουσα», Θεοδώρ. Στουδίτ. († 826) Λόγ. 5. 1 PG 99, 721A.

34. Ταράσιος Κπόλεως († 806), Λόγ. Εἰς τὰ Εἰσὸδ. 8 PG 98, 1489B.

35. «Θυμιατήριον τὸ σκεῦος τὸ χρυσόνουν, ἡ τὸν θεῖον ἀνθρακὰ ἔνδον φέρουσα», Θεοδώρ. Στουδίτ. († 826), Εἰς τὸ Γενέσ. 7 PG 96,689C, «τὸ εὐῶδες τῆς συνθέσεως θυμιάμα», Πρόκλ. Κπόλ. († 446), Λόγ. 6. 17 PG 65,753B, «Θυμίαμα τὸ ὑπὲρ κόσμου παντὸς ἐνώπιον Κυρίου κατευθυνόμενον προσευκτήριον». Θεοδώρ. Στουδίτ., Εἰς τὸ Γενέσ. 7 PG 96,693B, τουθόπερ ταῦτὸν πρὸς τὸ «πανανθρώπινη πρὸς Θεὸν Μεσίτρια».

36. Γερμαν. Κπόλ. Α' († 730), Ὑμν. εἰς τὴν Θεοτόκον, PG 97,53C. Μ. Βασιλ. († 379), Περὶ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, 39 PG 32,140B. Προκοπ. Γαζ. († 538), Εἰς Ἡσ. 3:1-11, PG 87,1897.

προϊδόντες αὐτήν «ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι προεφήτευσαν»³⁷. Αὐτός ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἀψευδὴς καὶ μοναδικός, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Διδάσκαλος τῆς Ἀληθείας, τὴν π ρ ό β λ ε ψ ι ν τ α ύ τ η ν, τ ῆ ν μ υ σ τ ι κ ῆ ν τ ῶ ν Π α τ ρ ι α ρ χ ῶ ν καὶ π ρ ο φ η τ ῶ ν, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι, διεκήρυξε, πρὸς τοὺς Νομοδιδασκάλους τῶν Ἰουδαίων, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους, ἀποκαλύψας: «Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἡγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη»³⁸ καί: «πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν Πνεύματι Κύριον τὸν Χριστὸν καλεῖ;...»³⁹. Ἀλλ' «ἡ μέρα τοῦ Χριστοῦ», ἐν σχέσει πρὸς τὴν, ἀπὸ τοῦ ἐδεμικοῦ πρωτοευαγγελίου⁴⁰, μέχρι τῆς ἐνσάρκου τοῦ Χριστοῦ ἐπιδημίας, περίδον, εἶναι ἡ Ἐποχὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης⁴¹. Ἡ Ἐποχὴ αὕτη «ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ», προοιμιάζεται, μὲ τὴν ἐπίβασιν, ἐπὶ τοῦ Θρόνου Δαβὶδ, τοῦ ἀλλοφύλου Ἡρώδου καὶ τὴν γέννησιν, λήγοντος τοῦ 16ου ἔτους, πρὸ Χριστοῦ, ἐκ τῶν Δικαίων Θεοπατόρων Ἰωακεὶμ καὶ Ἀννης⁴², τῆς Θεόπαιδος Μαριάμ⁴³. Ἡ «Μήτηρ τοῦ Κυρίου», ἡ παναγία ἑνδοξος Θεομήτωρ⁴⁴, «ἡ Θεοτόκος Μαρία ἡ Θεομήτωρ»⁴⁵ «ἡ θεοnúμφετος» καὶ Θεόνυμφος⁴⁶, τόσον κατὰ τὸν Ἀγ. Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν⁴⁷, ὅσον καὶ κατὰ Ἰωσήφ τὸν Ὑμνογράφον, τὸν Σικελόν⁴⁸,

37. Κυρίλλ. Ἱεροσ. († 386), Κατήχ. 16,28.

38. (Ἰω. 8,56).

39. (Ματθ. 22,42-46).

40. (Γέν. 3,15).

41. (Δαν. 9,24-27).

42. R. E. Brightman, Oxford 1896 σελ. 358. 35 καὶ PG 63,921: Λειτουργία Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

43. Νόννου Πανοπολίτου († 410), Παράφρασις, διὰ στίχων, τοῦ Κατὰ Ἰωάνν. Εὐαγγ. 19:26 PG 43,904B.— Ἀνδρ. Κρήτης († 740), Κανὼν, εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἀγίας καὶ θεοπομήτορος Ἀννης, PG 97,1308C.— Ἐφραίμ Σύρ. († 373), Omnia Opera (ἐνθ' ἄνωτ.) 3,533D. Γερμαν. Κπὸλ. Α', Εἰς τὴν Εἴσοδ. τῆς Θεοτόκου, PG 98,304.

44. Συμεὼν Νέου Στυλῖτ. († 596), Ἐπιστολ. πέμπτη πρὸς Ἰουστίνον τὸν Νέον, PG 86,3217A.

45. Ἀναστασ. Πατριάρχ. Ἀντιοχ. († 599), Εἰς τὸν Εὐαγγελ. τῆς παννυμνήτου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Λόγ. 3. 2 PG 89,1388C.— Θεοδώρ. Στουδίτ. († 826), Εἰς τὸ Γενέσ., 2 PG 96,681A. Μοδέστ. Ἱεροσολ. († 634), Ἐγκώμ. εἰς τὴν Κοίμησ., I PG 86, 3217. Σωφρον. Ἱεροσ. († 638), Λόγ. 2. 25 PG 87,3245A.— Μαξίμ. Ὁμολογ. († 662), Ἐγχειρίδ. PG 91,60A.— Λεοντ. Νεαπόλ. († 668), Λόγ. I PG 93,1569A.— Ἰω. Δαμασκ. († 756) Ὁμιλ. 6. II PG 96,677C καὶ Κανὼν εἰς τὴν Κοίμ. 80 PG 96,1365C.— Θεοδώρ. Ἱεροσολυμίτου (8ος αἰών), Ἐπιστολὴ Συνοδικὴ παρὰ τῇ Ἐβδόμῃ Οἰκουμην. Συνόδῳ (Νίκαια 787), J. Harduin, Acta Conciliorum, 1-4, Paris 1714-15. 4. 145B. Ἰωάνν. Μοναχ. († 850), Κανὼν εἰς Ἀγ. Βλάσ. 6 PG 96,1404D καὶ Κανὼν εἰς Ἀγ. Πέτρ. 2 PG 96, 1392A.

46. Ἐφραίμ Σύρ. († 373), Omnia Opera (ἐνθ' ἄνωτ.) 3,533D.— Γερμαν. Κπὸλ. Α' († 730), Εἰς τὴν Εἴσοδον τῆς Θεοτόκου, PG 98,304.

47. Κανὼν εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεομήτορος, PG 96,1364-1368.

48. (816-886), PG 105,984-1412.

προκατηγγέλλετο, προεικονίζετο, προετυπούτο, προεσυμβολίζετο καὶ προεφητεύετο, ἔν τε τῇ Πεντατεύχῳ (Νόμῳ) καὶ τοῖς Ψαλμοῖς καὶ τοῖς Προφήταις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΕΝ Τῇ ΚΑΙΝῇ ΔΙΑΘΗΚῇ ΚΑΙ Τῇ ΠΡΩΤΟΓΟΝῶ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.

Πλὴν τῶν πολλῶν διακεκριμένων ἀναφορῶν, ὑπὸ τε τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, εἰς τὴν «γυναῖκα» τοῦ ἑδεμικοῦ πρωτοευαγγελίου τοῦ Θεοῦ⁴⁹, ταυτιζομένην πρὸς τὴν «γυναῖκα» τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ Ἀπ. Παύλου⁵⁰ καὶ τὴν «Παρθένον» τοῦ Ἀποστόλου Ματθαίου⁵¹ καὶ τὴν «Παρθένον» τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου⁵², ἡ ἀποκορύφωσις τῆς διακρίσεως καὶ τοποθετήσεως τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, Παναγίας-Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, γίνεται φανερά, ἀναμφισβητήτως, κατόπιν Θείας Βουλῆς⁵³, δίς: Ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ κοσμοσωτηρίου Σταυροῦ τοῦ Γολγοθᾶ, τὸ πρῶτον⁵⁴ καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Ὑπερῶς τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, Ἀγίας Σιών, τὸ δεῦτερον⁵⁵, κατὰ τὴν «μεγάλην καὶ σεβασμίαν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς»⁵⁶. Κατὰ τὴν ὑπερτάτην στιγμήν τοῦ Σταυρικοῦ Μαρτυρίου, ὅτε ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὡς Ἄκρος Ἀρχιερεὺς τῶν, ἀπ' αἰῶνος, πιστῶν λάτρεων τοῦ Μόνου Ζῶντος καὶ Ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὡς Θύτης ὁμοῦ καὶ Θύμα, προσφέρει Ἐαυτὸν, ἐξιλαστήριον Θυσίαν, εἰς τὴν αἰώνιον καὶ ὑπερτάτην Θεῖαν Ἀγιότητα καὶ Δικαιοσύνην⁵⁷, διὰ τὴν συγχώρησιν καὶ σωτηρίαν τῶν προσδοκόντων καὶ πιστευόντων Αὐτόν, ὡς θεῖον Μεσσίαν καὶ Λυτρωτήν, προβάλλεται, τὸ πρῶτον, ἐπισήμως τὸ πρόσωπον τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου!... Καθ' ἣν στιγμήν, δηλαδὴ, συνυπογράφει ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς, μετὰ τοῦ

49. (Γέν. 3,13-16).

50. (Γαλ. 4,4).

51. (Ματθ. 1,16-23).

52. (Ἡσ. 7,14).

53. «Οἱ Προφῆται ἐν τῷ λέγειν οὐ τὰ ἴδια ἀλλὰ τὰ τοῦ Θεοῦ βουλήματα», Ὁριγέν. († 254), Περὶ Εὐχῆς PG II, 528C καὶ «τὸ βούλημα τοῦ ἐν τοῖς προφήταις Πνεύματος», Κατὰ Κέλσ. ζ', PG II, 1320A καὶ «τὸ βούλημα μυστικόν», Ὁριγέν. Ὁμιλ. 4. I εἰς Ἱερεμ. PG 13,284C.

54. (Ἰω. 19,26-27).

55. (Πράξ. 1,14).

56. Εὐσεβ. (†340), Εἰς τὸν Βίον Κων/ντίνου 4. 64 PG 20,1220B.

57. «Θυσίαν ἑαυτὸν ὁ Ἀρχιερεὺς προσήνεγκεν» Ὁριγέν. Λόγ. Προτρεπτ. εἰς μαρτύρ. 30 PG II, 601B.

Θεοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, τὸ αἰώνιου κύρους Συμβόλαιον, τὴν Καινὴν Διαθήκην. Καὶ ὅτε ἡ Παντοκρατορικὴ Τριάς συνυπογράφη τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἐπὶ τῆς Τραπεζῆς τοῦ φρικτοῦ Σταυροῦ τοῦ Γολγοθᾶ, χρησιμοποιουμένων, ἀντὶ γραφίδος, τῶν φοβερῶν ἡλῶν τοῦ Ἐσταυρωμένου, καί, ἀντὶ μελάνης, τοῦ τιμίου, ἱλαστηρίου Αἵματος Αὐτοῦ⁵⁸, εὐθὺς ἀμέσως μετὰ, πραγματοποιεῖ τὴν, περὶ τῆς Παναγίας Μητρὸς Αὐτοῦ, Διαθήκην. Καί, ὡς Διαθήκη τῶν τελευταίων στιγμῶν τοῦ θνήσκοντος Ἰησοῦ, ἰσχύει αὕτη, ὡς Διαθήκη αἰώνιου κύρους, αἰώνιου ἀθθεντίας, ἐν τῇ θεοπνεύστῳ Βίβλῳ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐν τῇ θεοῖδρῳτῳ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ θεοπαράδῳτῳ Πίστει τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῇ διηγεεῖ καὶ ἀναλλοιώτῳ θρησκευτικῇ συνειδήσει τῶν Χριστιανῶν, ἕως τῆς σήμερον, ὡς ἐπιθανάτιος τελευταία ἐπιθυμία καὶ βούλησις τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἰωάννης ὁ κορυφαῖος Μαθητὴς «ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς»⁵⁹, ὁ συμπληρώσας τοὺς τρεῖς, πρὸ αὐτοῦ, γράψαντας τὰ συνοπτικὰ εὐαγγέλιά των, τρεῖς Εὐαγγελιστάς, μετὰ τὸ πνευματικώτατον καὶ θεολογικώτατον Εὐαγγέλιόν του⁶⁰, μᾶς διέσωσε τὴν, περὶ τῆς Παναγίας Θεοτόκου Παρθένου Μαρίας, Διαθήκην τοῦ Θεανθρώπου, ρητὴν, λακωνικὴν, θεϊκὴν: «Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου - Ἰδοὺ ὁ υἱός σου»⁶¹. Ὁ αὐτὸς δὲ κορυφαῖος Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι, «ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ Μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια»⁶². Ὅταν ὁ Ἀπ. Παῦλος μᾶς πληροφορῇ, ὅτι κατὰ τὰ ἔτη 38-48 «στῦλοι (τῆς πρωτοπαγοῦς παμμήτορος Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων) ἦσαν Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς (Πέτρος) καὶ Ἰωάννης»⁶³, κατανοοῦμεν, ὑπὸ ποίου ὑψηλοῦ καὶ διακεκριμένου περιβάλλοντος ἐπλαισιεῖτο τιμητικῶς ἡ, ὑπὸ τοῦ κορυφαίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου γηροκομουμένη, πάνσεπτος Μήτηρ τοῦ Κυρίου. Συναπετέλουν τοῦτο, πλὴν τῶν προειρημένων «τριῶν στύλων τῆς Ἱεροσολυμίτιδος Ἐκκλησίας», «οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ»⁶⁴, ἐκ τῆς «προτεθνηκυίας αὐτοῦ γυναικός»⁶⁵, ὧν πρωτότοκος ἦτο ὁ προεδρεύων τῆς Ἱεροσολυμίτιδος Ἐκκλησίας, ὀσιώτατος καὶ ἀσκητικώτατος Ἰάκωβος «ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου»⁶⁶, καί, μεθ' ὧν, εὐρίσκετο, ἐν τῷ Ὑπερώφῳ τῆς Σιών,

58. (Α' Πέτρ. Ι, 19. Ρωμ. 3,25. Ἐβρ. 13,12-20. Ἐφεσ. Ι, 7 Κολ. 1,20. Ρωμ. 5,9).

59. (Ἰω. 19,26, 21,7,20).

60. Κλήμ. Ἀλεξ. († 215), Fragm. 8 PG 9,749C. Εὐσέβ. († 340), Ἐκκλ. Ἱστορ. 3. 24. I PG 20,265C.— Κυρίλλ. Ἀλέξ. († 444), Εἰς τὸν Ἰωάνν. I PG 73,24. Ἀνδρ. Κρήτης († 740), Λόγ. 8 PG 97,960B.

61. (Ἰω. 19,26-27).

62. (αὐτόθι).

63. (Γαλάτ. 2,9).

64. (Πράξ. 1,14).

65. Ὁριγένης, Fragm. 31, εἰς Ἰω. 2,11 καὶ Κατὰ Κέλσ. 1,47.— Ἐπιφάν. († 403), Ἀἵρεσ. 78,9 PG 42,700-740.

66. (Γαλάτ. 1,19. Μάρκ. 6,3. Πράξ. 15,13).

κατὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἀγ. Πνεύματος⁶⁷ ἡ σεβασμία καὶ πεφιλημένη Μήτηρ τοῦ Κυρίου καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, Θεοτόκος Παρθένος Μαρία⁶⁸. Εἰς τὴν Ἀγίαν Σιών, λοιπόν, ἐν τῇ Ἀνω Πόλει Ἱερουσαλήμ, ὅπου εἰς τῆς νεοπαγοῦς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν κορυφαίων στελεχῶν αὐτῆς τὰ οἰκήματα διέκρινον καὶ τὴν «οἰκίαν Μαρίας τῆς Μητρὸς Ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι»⁶⁹, ὠδήγησεν ὁ πάναγνος καὶ φιλόστοργος Μαθητῆς Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς τὴν Μητέρα τοῦ λατρευτοῦ θεοῦ Διδασκάλου Ἰησοῦ, Μαριάμ, ἵνα γηροκομήσῃ αὐτήν. Ἐπλαισιοῦτο δ' Αὕτη, κατὰ τὰς ἀρχαιοτάτας εὐαγγελικὰς καὶ ἐπιτοπίους ἱεροσολυμιτικὰς παραδόσεις, καὶ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Λαζάρου τοῦ φίλου τοῦ Χριστοῦ, τοῦ «τετραήμερου»⁷⁰, Μάρθας καὶ Μαρίας καὶ τῶν Μυροφόρων Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς καὶ τῶν λοιπῶν «αἱ καὶ ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἦν ἐν Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα»⁷¹. Κατὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῷ Ὑπερῳ τῆς Σιών, τὸν Μάιον τοῦ 33, συμβατικοῦ ἔτους, πεντήκοντα ἡμέρας, μετὰ τὸν Σταυρικὸν Θάνατον καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Υἱοῦ Αὐτῆς, «ἡ Μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ» μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ὅτι συμπεριελαμβάνετο εἰς τὰς ἑκατὸν εἴκοσι ψυχάς, ὅσαι ἔλαβον τό, ἐν εἵδει πυρίνων γλωσσῶν⁷², ἐπιφοιτῆσαν Πνεῦμα Ἅγιον⁷³. Ἡ Θεοτόκος Μαρία, τότε, εἶχε συμπληρώσει τὸ 48ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς, ὡς γεννηθεῖσα, κατὰ τὰς ἐπισήμως ἰσχυοῦσας ἐκκλησιαστικὰς καὶ λειτουργικὰς παραδόσεις, τῇ 8ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 16ου, πρὸ Χριστοῦ, ἔτους⁷⁴. Καί, τὸ Ὑπερῶν τῆς Σιών εἶναι τὸ ἔτερον ζενιθιαῖον σημεῖον ἐξάρσεως, μετὰ τὸν χῶρον τοῦ Σταυροῦ τοῦ Γολγοθᾶ, τῆς ταπεινῆς Παρθένου τῆς Ναζαρέτ, εἰς τὴν θεσπεσίαν καὶ πανσέβαστον Μητέρα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ Μητέρα τῶν μελῶν τῆς Θεοιδρύτου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῷ μέσῳ τῶν κορυφαίων στελεχῶν τῆς ὁποίας δεσπόζει ἡ Παναγία Θεοτόκος.

67. (Πράξ. 2,1-12. Πράξ. 1,14).

68. Ἰω. Δαμασκ. († 756), Ἐκδοσ. Ὁρθοδ. Πίστ. 4. 14 PG 94,1157B.— Ἐπιφάν., Αἵρεσ. 78,18. PG 42,16.— Ἰω. Θεσσαλονίκης († 630),— M. Jugie, *Orationis in dormitionem*, *BMV duae Recensiones*, *Patrologia Orientalis*, Paris, 1925, σελ. 388. 8. Ἐπιστολὴ Ἐκκλησ. Λουγδούνου (177), παρ. Εὐσεβ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. 5. 1. 4 PG 20,425B.

69. (Πράξ. 12,12).

70. (Ἰω. 11,11).

71. (Μάρκ. 16,41).

72. (Πράξ. 2,3).

73. (Πράξ. 1,14).

74. (Ὁρολόγιον τὸ Μέγα, Μηναιὸν Σεπτεμβρίου.—Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Κῆπος Χαρίτων).

Ὡς ὀριοθέτησιν ἔτους, ἐντεῦθεν τοῦ ὁποίου συνέβη ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου, ζητάσῃς, καὶ τελευτησάσῃς, τὸν ἅπαντα αὐτῆς ἐπίγειον βίον, ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐνταφιασθεῖσῃς, ἐν «Γεθσημανῇ τῷ χωρίῳ»⁷⁵, λαμβάνομεν τόσον τὴν πρώτην ἀνάβασιν τοῦ Ἀντιοχέως Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ τοῦ Ἰατροῦ, εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅσον καὶ τὴν σύγκλησιν τῆς Ἀποστολικῆς Συνόδου, ἐν Ἱεροσολύμοις. Πάντως, κατὰ σαφεῖς καὶ ἀκλονήτους γραπτὰς μαρτυρίας τῶν ἑνδεκα πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου, Θεοτόκος Παρθένος Μαρία ἔζησεν, ἐκοιμήθη, ἐκηδεύθη καὶ ἐνεταφιάσθη, ἐν Ἱερουσαλήμ, πρὸ τοῦ 48 μετὰ Χριστόν⁷⁶. Τὸ 48 ἔτος θεωρεῖται συμβατικὴ χρονολογία πραγματοποιήσεως τῆς Ἀποστολικῆς, ἐν Ἱεροσολύμοις, Συνόδου. Συνεκροτήθη δ' αὕτη, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων Ἰακώβου, «ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου»⁷⁷, συμπαραδρευνόντων τῶν κορυφαίων Μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ, Πέτρου καὶ Ἰωάννου καὶ Παύλου. Δεσμεύει λογικῶς καὶ ἱστορικῶς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ, συγγραφεὺς τῶν «Πράξεων», Λουκᾶς ἐμνημόνευσε ρητῶς καὶ ὀνομαστικῶς τὴν παρουσίαν τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, κατὰ τὴν ἱερωτάτην, ὅσον καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς πρώτης ἐκείνης Χριστιανικῆς Πεντηκοστῆς. Δὲν εἶχε βεβαίως κανένα λόγον νὰ μὴ μνημονεύσῃ τῆς παρουσίας τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, θεωρουμένης, προφανῶς, Μητρὸς τῶν πιστῶν τῆς πρωτοπαγοῦς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν τῇ ὑποδεεστέρα εἰς ἱερότητα, Ἀποστολικῇ Συνόδῳ. Ἐὰν ἔζη, κατὰ τὸ 48, μετὰ Χριστόν, ἔτος, ὅτε συνεκροτήθη ἡ Ἀποστολικὴ τῶν Ἱεροσολύμων Σύνοδος, ἡ Παναγία Μήτηρ τοῦ Κυρίου, ἡ Θεοτόκος Παρθένος Μαρία, θὰ ἔπρεπε νὰ συμπληροῖ τὸ 63ον ἔτος τῆς ἑαυτῆς ἡλικίας. Καί, σιωπῶσα δὲ σέμνην καὶ ἱεροπρεπῆ καὶ θεομητροπρεπῆ ἀγίας γυναικὸς σιωπῆν, ἡ Παναγία Ἀειπάρθενος, θὰ παρίστατο ὁπωςδῆποτε, ἐν αὐτῇ, φερομένη ὑπὸ τοῦ, ὅφ' οὐ, κατ' ἀνάθεσιν τοῦ Κυρίου⁷⁸, ἐγгерοκομεῖτο, Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Ἡ μὴ μνεῖα τῆς παρουσίας τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ συγγραφέως Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ἱστορικοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Συνόδου τῆς Ἱερουσαλήμ, δὲν εἶναι τυχαία. Ἀπαξ καὶ ἐμνημόνευσεν αὐτῆς ὁ ἱ. Λουκᾶς, ρητῶς καὶ ὀνομαστικῶς, ἐν τῇ ἀσυλλήπτως ἀσυγκρίτου ἱερότητος καὶ λαμπρότητος περιστάσει τῆς Ἀγίας Πεντηκοστῆς, δὲν

75. (Ἐξαποστειλᾶριον Κοιμήσεως Θεοτόκου, μαρτυρούμενον ἐν χειρογράφοις Μηναιαῖς Αὐγούστου τοῦ Ἐνδεκατοῦ, ἤδη, αἰῶνος).

76. "Ορα: Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλ. Ἐλευθεριάδου, Ποῦ ἔζησε μέχρι τῆς Κοιμήσεώς της καὶ ποῦ ἐτάφη ἡ Θεοτόκος, ἐν «Ἐφημέριον» 1-15 Ἰουλίου 1-15 Αὐγούστου 1989.

77. (Γαλατ. 1,19. Ματθ. 13,55. Μάρκ. 6,3. Πράξ. 15,13 ἐξ.).

78. (Ἰω. 19,26-27).

μνημονεύει δὲ οἵασδήποτε παρουσίας αὐτῆς, ἐν τῇ περιστάσει τῆς Ἀποστολικῆς Συνόδου, συνιστᾷ *argumentum e silentio* (= τεκμήριον ἀπὸ τῆς σιγῆς), ὅτι εἶχεν, ἥδη, διαμεσολαμβάνει ἡ Κοίμησις τῆς Παναγίας Θεοτόκου Παρθένου Μαρίας. Πιθανώτατα δὲ συνέβη αὕτη κατὰ τὸ θέρος τοῦ προηγουμένου τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἀποστολικῆς τῶν Ἱεροσολύμων Συνόδου ἔτους, τοῦ συμβατικοῦ δηλονότι ἔτους 47, μετὰ Χριστόν, ὅτε ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συνεπλήρωσε τὰ 63 ἔτη τοῦ ἐπιγείου βίου Αὐτῆς. Καὶ ἔχει, ὑπὲρ αὐτῆς, ἡ ἄποψις αὕτη τοῦ ἀπὸ τῆς σιγῆς τεκμηρίου, πειστικωτέραν τὴν πιθανότητα, καθ' ἣν ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς δὲν ἀνέβη, πρὸ τοῦ 47 μετὰ Χριστόν, ἢ, κατ' αὐτό, εἰς Ἱεροσόλυμα, μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου⁷⁹. Πιστεύεται, ὅτι ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ὡς συνέκδημος ἰατρός καὶ βοηθὸς καὶ γραμματεὺς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου⁸⁰, ὠδηγήθη, πλησίον τῆς σεβασμίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Θεοτόκου Μαρίας⁸¹. Πιθανολογεῖται δ' ὅτι τότε ἤντησεν ὁ ἱ. Λουκᾶς τὰς μοναδικὰς πληροφορίας του, ὡς ἀπὸ ἀμέσου πρώτης πηγῆς, ἐκ τοῦ στόματος τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, τὰς ἄστινας, μόνος αὐτός, μᾶς παρέχει πληροφορίας τῆς ζωῆς τῆς Παρθένου Μαρίας καὶ τῆς νηπιακῆς καὶ παιδικῆς ἡλικίας τοῦ μονογενοῦς αὐτῆς Ἰησοῦ, Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τούτου θεέντος, ὡς ἀναμφιβόλου καὶ βασίμου, ἀποδεικνύεται ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ὁ ἰδιαίτερος μύστης τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, συμβάλλων, οὕτω, εἰς ἀναγνώρισιν καὶ ἐτέρων προσόντων, πρὸς τῷ υπερτάτῳ καὶ ἀσυγκρίτῳ τῆς Θεογεννητρίας, τῆς Μητρὸς τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ, τῆς Θεοτόκου, καὶ ἐκείνων τῆς προφητίδος καὶ τῆς Ψαλμωδοῦ καὶ τῆς Συνεργοῦ εἰς ἀπαρτισμὸν τῶν 27 βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης⁸².

79. «Λουκᾶς... ὁ ἀκόλουθος Παύλου τὸ ὑπ' ἐκείνου κηρυσσόμενον εὐαγγέλιον ἐν ζιβλίῳ κατέθετο». Εἰρην. († 202), Αἴρεσ. 3. 1. 1 PG 7,845A.— Π. Τρεμπέλα, Ὑπόμν. εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν, Ἀθῆναι 1952, Εἰσαγωγή καὶ σελ. 63. — Β. Ἰωαννίδου, Εἰσαγωγή εἰς τὴν Κ. Διαθήκην, Ἀθῆναι 1960, σελ. 99.

80. Κλήμ. Ἀλεξ. († 215), Στρωματ. 1,21 PG 8,884B.— Ὠριγέν. († 254), Κατὰ Κέλσ. 1,63 PG II,773B καὶ, Εἰς Ἰωάν. 1:4 PG 14,328C. Μ. Ἀθανασ. († 373), Ἐπιστολ. Ἐόρτ. 39. 7 PG 26,1437A. Κυρίλλ. Ἱεροσ. († 386), Κατήχ. 4,36. Εἰρην. († 202), Αἴρεσ. 3. II. 8 PG 7,885AB.

81. Π. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον, Ἀθῆναι, 1952, Εἰσαγωγή.

82. Λουκ. 1,43-56, Λουκ. 1,48 «...ἡ δὲ Μαρία συνετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς» (Λουκ. 2,19). Πρβλ.: Ὠριγέν., Σχόλια εἰς Λουκ. 2: 46 PG 17,321D «προφητὶς ἡ Μαρία, ἥ προσῆλθε κατὰ τὸν προσεγγισμὸν τῆς γνώσεως ὁ Ἡσαΐας... οὐ διστάσεις αὐτὴν εἰπεῖν καὶ προφητὴν διότι Πνεῦμα Κυρίου ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτήν» (Μ. Βασιλ.). († 379), Εἰς τὸν Ἡσαΐαν, 208 PG 30,477B. Ἐπιφαν. († 403), Αἴρεσ.

Ἐπὶ τέλους, εὐλογοφανέστερον κρίνεται, ἀπὸ τὴν συνείδησιν καὶ κρίσιν τοῦ μέσου ἀνθρώπου, τὸ ὅτι, ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς τὰς μοναδικὰς πληροφορίας του ἐνδεχομένως, ἤντηλε, κατὰ τινα, ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς, ἐπίσκεψιν του, εἰς Ἱεροσόλυμα, παρὰ τῇ Μητρὶ τοῦ Κυρίου, Θεοτόκῳ Παρθένῳ Μαρίᾳ. Τὰ ἅτινα δὲ ἐξεμαίευσεν, μόνος αὐτός, πολύτιμα στοιχεῖα, πιθανόν, ἢ τὰ ἐπληροφορήθη, παρ' αὐτῆς τῆς Θεομήτορος, ἀμέσως, ἢ ἐμμέσως, ἐκ προσώπων τοῦ ἀμέσου στενοῦ περιβάλλοντος τῆς κοιμηθείσης, ἤδη, Μητρὸς τοῦ Κυρίου, διατηρούντων αὐτὰ ἐν τῇ μνήμῃ, ἢ ἐν γραπτοῖς ἀπομνημονεύμασι, κατ' ἀφήγησιν ἢ καὶ συγγραφὴν Ἐκείνης διασωθεῖσαν.

Τὸ νὰ δεχθῶμεν ταῦτα, φαίνεται ἀληθῶς εὐλογοφανέστερον, ἢ νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῶν «Πράξεων τῶν Ἀποστόλων» ἰ. Λουκᾶς ἀπηξίωσεν, ἢ ὠλιγόρησε, νὰ μνημονεύσῃ τοῦ πανσεβάστου ὀνόματος τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Συνόδῳ τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ὡς λάβωμεν ἐν νῷ καὶ καρδίᾳ καὶ ταῦτα: Ἐν ταῖς συνάξεσι καὶ ταῖς λατρευτικαῖς τῆς πρωτοπαγοῦς τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησίαις τελεταῖς, ἀπαξάπαντες οἱ πιστοὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ συνηθροοῦντο, περὶ τοὺς «Ἀποστόλους στύλους τῆς Ἐκκλησίας»⁸³ καὶ τὸν Ἰάκωβον⁸⁴ καὶ τοὺς «Πρεσβυτέρους»⁸⁵ καὶ τοὺς, περὶ τὸν Στέφανον, Ἑπτὰ Διακόνους⁸⁶, «αἰνούντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν»⁸⁷, «προσκαιτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν Ἀποστόλων»⁸⁸ «κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον»⁸⁹. Αὐτονόητον γίνεται, ὅτι, ἐν ταῖς ἱεραῖς συνάξεσι ταύταις τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, ἡ σεπτὴ Μήτηρ τοῦ Κυρίου, ἡ Θεοτόκος Παρθένος Μαρία, ἀπετέλει τὸ σεβαστότερον καὶ προσφιλέστερον πρόσωπον τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας. Τὸ ὅτι, λοιπόν, δὲν γίνεται μνεῖα τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς παρουσίας τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, Θεοτόκου Μαρίας, ὅτε, μετὰ τὴν σύναξιν ἐκείνην τῆς Ἀγίας Πεντηκοστῆς, ἐν ᾗ ρητῶς καὶ ὀνομαστικῶς φέρεται παροῦσα, συνήχθη ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων, εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Σύνοδον (Φθινόπωρον τοῦ 48 μ.Χ.), δὲν σημαίνει, ὅτι, ἀπηγόρευσαν καὶ ἀπέκλεισαν αὐτῆς, τὴν πανσέβαστον καὶ προσφιλεστάτην Μητέρα

78,16 PG 42,725A. Ἀββᾶ Νεῖλου († 430), Ἐπιστολ. 2. 180 PG 79, 293A, «τέτοκεν ἡ Παρθένος, ἡ, κατὰ τὸν Ἡσαΐαν, προφῆτις τὸν Ἐμμανουήλ... δι' ἧς ἐκείνη ἐκείνη ἡ Μαρία ἡ προφῆτις Θεὸν ζῶντα». Θεοδότ. Ἀγκύρας († 446), Ὁμιλ. Δ'. 2 PG 77,139D.

83. (Γαλάτ. 2,9).

84. (Πράξ. 15,13).

85. (Πράξ. 15,2).

86. (Πράξ. 6,2-7).

87. (Λουκ. 24,53).

88. (Πράξ. 2,42).

89. (Πράξ. 2,46).

τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Πίστεως⁹⁰ καὶ τῆς Κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας⁹¹. Ὁ ἱστορικὸς τῆς Ἀποστολικῆς Συνόδου Εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς, ὁ τόσον εὐλαβῶς καὶ τρυφερῶς ἐκφραζόμενος περὶ τῆς, κεχαριτωμένης Παρθένου Μαρίας, «Μητρὸς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ», ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἀπηξίωσε νὰ μνημονεύσῃ τῆς οὐρανομήκους προσωπικότητος τῆς Θεοτόκου, ἐὰν Αὕτη εὕρισκετο, ἐπὶ τῆς Γῆς, κατὰ τὴν Ἀποστολικὴν Σύνοδον τῆς Ἱερουσαλὴμ. Τοσοῦτο δὲ μᾶλλον, καθ' ὅσον, ὁ γράφων ἰ. Λουκᾶς, περὶ τῆς συγκροτηθείσης Ἀποστολικῆς Συνόδου τῶν Ἱεροσολύμων, μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι, πλὴν τοῦ Ἰακώβου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων⁹², μετεῖχε καὶ τῶν χριστιανῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ «τὸ πλῆθος»⁹³.

Ὁπωσδήποτε, ἐὰν ἔξῃ, ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου, δὲ θὰ ἀπηξίω-νε νὰ μνημονεύσῃ αὐτῆς ὁ ἰ. Λουκᾶς, ὡς ἐμνημόνευσε διακριτικῶς, ὅτι «παρίστατο ἡ Μητήρ τοῦ Ἰησοῦ», κατὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς⁹⁴, ἀφ' ἧς καί, ἐπὶ δεκατέσσαρα καὶ πλεόν ἡδὴ ἔτη, ἀπετέλει τὸ ζῶν κειμηλιῶδες⁹⁵ κατάλοιπον τοῦ, εἰς Οὐρανούς, ἀναληφθέντος «ὀρώντων Μαθητῶν»⁹⁶, Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΜΑΡΙΑΣ, ΕΝ Τῇ ΠΙΣΤΕΙ, Τῇ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Τῇ ΘΕΟΛΟΓΙΑ.

Χάρις εἰς τὰ καινοδιαθηκικά κείμενα καὶ δεδομένα, εἰς ἄμμεσον εὐρίσκόμενα ἀρμονικὴν συνάρτησιν, πρὸς τὰ παλαιδιαθηκικά προφητικά, ἡ πίστις, περὶ Μαρίας τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, εὕρισκετο τεθεμελιωμένη, ἐν τῇ ἐνδομύχῳ συνειδήσει τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν, πιστῶν μελῶν αὐτῆς, Χριστιανῶν.

90. (Ἐβρ. 12,2).

91. (Ἐφεσ. 5,23).

92. (Πράξ. 15,13-15,6).

93. (Πράξ. 15,12).

94. (Πράξ. 1,14).

95. (Λουκ. 24,50-53. Πράξ. 1, 9-13).

96. «Χαίροις Μαρία, τὸ κειμήλιον τῆς οἰκουμένης» Κυρίλλ. Ἀλεξ. († 444), Ὁμιλ. ἐν Ἐφέσω Β', II PG 77,985-989.— «Τριάδος νύμφη ὑπάρχει ἡ... Μαρία, τὸ πανάρρητον τῆς οἰκονομίας κειμήλιον» Ἐπιφαν. († 403), Ὁμιλ. 5 PG 44,9A, «...ὦ Παρθένε, φρικτὸν τῆς Ἐκκλησίας κειμήλιον» (αὐτόθ. 477A), «τὸ ἀμόλυντον τῆς παρθενίας κειμήλιον», Πρόκλ. Κπόλ. († 446), Ἐγκώμιον εἰς τὴν Παναγ. Θεοτόκον I, PG 65,681A, «κειμήλιον τῆς ἐπουρανίου βασιλείας», Μοδέστου Ἱεροσ. († 634), Εἰς τὴν Κόλμησ. 10 PG 86,3304B, «Χαίροις, ὦ Θεοῦ θεοφόρον κειμήλιον», Ἰω. Δαμασκ. († 750), Ὁμιλ. 5 PG 96,649C.

Ἡ, κατ' ἐπίγνωσιν, συνειδητὴ καὶ εὐλαβὴς πίστις καὶ ἀγάπη, πρὸς τὸ ἱστορικὸν πρόσωπον τῆς Μητρὸς τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος, Παρθένου Μαρίας, ἀπετέλει ἐγγύησιν καὶ γνώμονα καθολικότητος, ἥτοι ὀρθοδοξίας, τῶν μελῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας. Ἀνέτρεπε δέ, συγχρόνως, τὴν πεπλανημένην, αἰρετικὴν καὶ ἀντιγραφικὴν διδασκαλίαν τῶν ἀπειλούντων τὴν νόθευσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, Γνωστικῶν-Δοκητῶν⁹⁷, ὧν ἡ αἰρετικὴ βλάβσημος κακοφωνία συνίστατο κυρίως: 1ον) εἰς τὸ ὅτι ὁ παρὼν κόσμος εἶναι δημιουργημα Θεοῦ, διαφόρου τοῦ Θεοῦ τῆς Βίβλου, καὶ 2ον) εἰς τὸ ὅτι ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ πιστευόμενος, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἐνεσαρκώθη, ἐν τῷ, Υἱῷ τῆς Παρθένου Μαρίας, Ἰησοῦ Χριστῷ, δὲν προσέλαβεν, ἐξ αὐτῆς, σῶμα ἀνθρώπινον πραγματικόν⁹⁸. Τὸ πρῶτον τεκμήριον ὅπερ, ἡ ὀργανωμένη, κατὰ τὴν ἀποστολικὴν αὐτῆς ὀργάνωσιν, Ἐκκλησία (Ἐπίσκοπος - Πρεσβύτεροι - Διάκονοι - λαὸς) ἀντέταξεν εἰς τὴν ἄρνησιν-αἵρεσιν τῶν Γνωστικισμοῦ-Δοκητισμοῦ, ἦτο ἡ διακήρυξις καὶ κατάφασις, ὅτι: Ὁ Θεὸς Λόγος Μεσσίας Ἰησοῦς ἐσαρκώθη καὶ ἐγεννήθη, ὡς τέλειον ἄρρεν, νεογνὸν παιδίον, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας⁹⁹. Ἡ κατάφασις αὕτη καὶ διαβεβαίωσις τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἀληθῶς καὶ πράγματι ἐσαρκώθη καὶ ἐνηνθρώπησεν ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Μόνου Ζῶντος καὶ Ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, ἐκονιορτοποίει τὴν ἐτέραν θεμελιώδη πλάνην τῆς παναιρέσεως τοῦ Γνωστικισμοῦ-Δοκητισμοῦ, τὴν διαφοροποίησιν, δηλονότι, τοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ τῶν Γνωστικῶν-Δοκητῶν, ἀπὸ τοῦ Πατρὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁰⁰. Κατὰ τὴν ἀρχικὴν καὶ σταθεράν, μόνιμον καὶ ἀναλλοίωτον Ἀποστολικὴν Διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἡ Παρθένος Μαρία ἐσάρκωσε καὶ ἔτεκεν, ὡς τέλειον ἄνθρωπον καὶ Σωτῆρα, τὸν συναῖδιον Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ Πατρὸς, Ἰησοῦν Χριστόν, ἐν οὐσιώδει συναφείᾳ πρὸς τὴν δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, σωματωθέντα, σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα¹⁰¹. Διότι καὶ ἡ Παρθένος Μαρία, ὡς ἄνθρωπος, ἐξ ἀν-

97. Ἱππολύτ. († 235), Ἀῖρεσ. 7. 30 PG 16,3334B καὶ 6. 33 (3246A).— Ὠριγέν. († 254), Ὑπόμν. εἰς Γενέσ., παρ' Εὐσεβ. († 340) PG 12,53B.— Ἐπιφάν. († 403), Ἀῖρεσ. 42. 3 PG 42,697D.— Χρυσόστομ. († 404), Ὁμιλ. 83. 4 εἰς Ἰωάνν. PG 59,448.

98. Ἱππολύτ. Ἀῖρεσ. 7. 28 PG 16,3331. Ἱππολύτ. († 235), Ἀῖρεσ. 7. 8.

99. Ἰουστίν. († 165), Διάλογ. 126 PG 6,768C.

100. Ὠριγέν. († 254), Ὑπόμν. εἰς τὴν Γένεσ., παρ' Εὐσεβ. († 340), Εὐαγγελικ. Προπαρασχ. 6. II PG 12,53B. Ἱππολύτ. († 235), Ἀῖρεσ. 7,30 PG 16,3334B.— Ἐπιφάν. († 403), Ἀῖρεσ. 42,2 PG 41,697D.— Χρυσόστομ. († 404), Ὁμιλ. 83,4 εἰς Ἰωάνν. PG 59,449.

101. Λεοντ. Ἱεροσ. († 543), Κατὰ Νεστορ. 4. 16 PG 86,1681D.— Εἰρηναίου († 202), Ἀῖρεσ. 3. 9. 3 καὶ 3. 10. 3 PG 7,541D καὶ 939B.— Κλήμ. Ἀλεξ. († 215), Παιδαγωγ. I. . 6 PG 8,308B. Ἱππολύτ. († 235), Ἀῖρεσ. 5. 7 PG 16,3127B καὶ Εἰς τὴν αἵρεσιν τοῦ Νοητοῦ, 4 PG 10,809A. Ὠριγέν. († 254), Εἰς Ἰω. 1. 7 PG 14,27E καὶ Περὶ ἀρχῶν, I. Προοίμ. 4 PG 11,171B. Σύμβολον Νικαίας (325), παρ' Εὐσεβ. PG 20,1540B. Σύμβολον Ἱεροσολ.

θρώπων γεννηθεῖσα¹⁰², ἀνήκει εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ Δημιουργοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Κτίσμα, λοιπὸν καὶ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἡ σαρκώσασα καὶ γεννήσασα ἐννηθροπισμένον τὸν Μονογενῆ Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγον, Μήτηρ Παρθένος Μαρία, καθὼς κτίσμα καὶ δημιούργημα τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ ἡ ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας προσληφθεῖσα σάρξ¹⁰³, ἡ τελεία δηλονότι, ἀνθρωπίνη φύσις, ἣν προσέλαβεν, ὁ Θεὸς Λόγος, ὡς ἀπολύτως προσωπικὴν καὶ ἰδίαν¹⁰⁴, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, γεννηθεῖς, ἐξ αὐτῆς, Θεὸς σεσαρκωμένος, Θεὸς ἐννηθροπισμένος τέλειος Θεάνθρωπος¹⁰⁵.

Σκληρά, ἐπίμονος καὶ πολυμέτεπος ὑπῆρξεν ἡ πάλῃ καὶ ὁ ἀγὼν τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τῶν ἀρνούμενων τὴν ἀληθινὴν καὶ πραγματικὴν Σάρκασιν, Ἐνανθρώπησιν καὶ Γέννησιν τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, Ἐμμανουήλ, ἐκ τῆς γνωστῆς καὶ ἐπωνύμου Ἰουδαίας καὶ Δαβιδίδου Παρθένου Μαρίας, ἀποτελέσας τὸ κυριώτερον κίνητρον τῆς συγγραφῆς τοῦ Τετάρτου Εὐαγγελίου καὶ τῶν Καθολικῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγε-

PG, 33,533A. Σύμβολ. Καισαρείας, παρ' Εὐσεβ. Ἐπιστολὴ Καισαρεῦσι, 3 PG 20,1537. Μεθοδίου († 311), Περὶ ἀναστάς. 2. 24 PG 18,329D. Εὐσεβ. († 340), Εὐσεβίου, Ἐκκλ. Θεολογ. I. 4 PG 24,833A, «ἄκτιστον Θεὸν κτιστῇ περιβολῇ φανερούμενον», Ἰουλίου Ρώμης, († 352), Περὶ τῆς ἐνώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ τῆς Θεότητος ἐν τῷ Χριστῷ, PL 8,873D.— M. Ἀθανασ. († 373), Ἐξήγησ. εἰς Ψ. 88,27 PG 27,389C.— Διοδῶρ. Ταρσοῦ († 394), Εἰς Γένεσ. 24:2 PG 20,1537B.— Ἐπιφάν. († 403), Σύμβολον, Ἀγκυρωτὸς 119 PG 43,233B.— Ἰσιδῶρ. Πηλουσ. († 435), Ἐπιστολ. I, 59, PG 78, 221A.— Πρόκλ. ΚΠόλ. († 446), Λόγ. 2. 3 PG 65,696 καὶ Ἐγκώμ. εἰς τὴν Θεοτόκον 4 PG 65,685A. Θεοδότ. Ἀγκύρ. († 446), Ἐξήγησ. εἰς τὸ Σύμβολον 16 PG 1337A.— Ἰω. Δαμασκ. († 756), Περὶ συνθέτ. φύσεως 9 PG 95,125A.

102. «Ἐκ τοῦ μνηστῆρος δεῖξῃ τὴν Μαρίαν ἀληθῶς ἀνθρωπον οὖσαν» (M. Ἀθανασ., Ἐπιστολ. Ἐπικτ. 5 PG 26,1057C. Λεόντ. Βυζαντ., Κατὰ Νεστορ. 2. 6 PG 86,1545D).

103. M. Ἀθανασ., Ἐπιστολὴ πρὸς Σεραπίωνα, 3. 2 PG 26,628 B. Χρυσόστ. Ὁμιλ. 4. 3 εἰς Ἑβρ. PG 63,38.— Γρηγορ. Θεολόγ., Λόγ. 42.17 PG 36,477C.— M. Ἀθανασ., Κατ' Ἀρειαν. Β', 53 PG 26,260A.— Κυρίλλ. Ἀλεξ. († 444), Περὶ Τριᾶδ. 27 PG 75,Π72C.— Ἀναστασ. Σιναΐτ. († 700), Ὁδηγ. 18 PG 89,268B.

104. M. Ἀθανασ., Περὶ τῆς Ἐνανθρ. 1. 3 PG 25,97C.— Γρηγορ. Θεολόγ., Λόγ. 37. 2 PG 38,284C, «...οὐ μεταβληθείσης τῆς σαρκὸς εἰς τὸ ἀσώματον ἀλλ' ἐχούσης καὶ τὸ ἴδιον τὸ ἐξ ἡμῶν κατὰ τὴν ἐκ Παρθένου γέννησιν καὶ τὸ ὑπὲρ ἡμᾶς κατὰ τὴν τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐνωσιν». Ἰουλίῳ Πάπᾳ Ρώμης († 352), Ἐπιστολὴ Ἀπολλιναρίου Λαοδικείας, Περὶ Πίσσεως καὶ Ἐνσαρκώσεως, Τεμάχ. 7 PL 8,877D, καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει: H. Lietzmann, Apollinaris von Laodicea..., Tübingen, 1904, σελ. 199. 25.

105. M. Ἀθανασ., Κατὰ Ἀρειανῶν Δ' 36 PG 26,524C καὶ Συμβόλου Τύπος τρίτος PG 28,1588B.— Ὠριγένης. Περὶ ἀρχῶν 2. 6. 3 PG II,211C Κυρίλλ. Ἀλεξ. († 444), Περὶ Τριᾶδ. 18 PG 77,1157B-1160A.— Λεοντίου Βυζαντ. († 534), Κατὰ Νεστορ. 4. 37 PG 86, 1708B. Ὀλυμπιόδωρ. Ἀλεξανδρινοῦ (6ος αἰ.), Εἰς τὸν Ἰωβ 41:8 PG 93,437C. Ἰω. Δαμασκ. († 750), Ὁμιλ. 5 PG 96,656A.

λιστοῦ Ἰωάννου¹⁰⁶. Ὁ περὶ τὸ 110 ἀποθανὼν Ἀπόστολος οὗτος καὶ Εὐαγγελιστὴς καταγγέλλει, εἰς τὰς Καθολικὰς αὐτοῦ Ἐπιστολάς, τοὺς, παραποιοῦντας τὸν Χριστιανισμόν, αἰρετικούς (Κηρινθιανούς, Ἐβιωνίτας καὶ ἑτέρους ποικιλωνύμους, συναποτελοῦντας καὶ ἀπαρτίζοντας τὸν Γνωστικισμόν-Δοκητισμόν, αἰρετικούς), «ὡς ψεύστας καὶ ἀντιχρίστους, τοὺς ἀρνούμενους, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς καὶ μὴ ὁμολογοῦντας τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα»¹⁰⁷. Ἐξαιρέτως σκληρὰ ὑπῆρξεν ἡ ἄμυνα συγχρόνως καὶ πολεμικῇ τῆς Ἐκκλησίας, περὶ τὰ μέσα τοῦ Δευτέρου, μετὰ Χριστόν, αἰῶνος, περὶ τὸ γεγονός τῆς Σαρκώσεως καὶ Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Καί, εὐνοήτως, συχνὴ ἦτο ἡ μνεῖα τῆς συμπεριλαμβανόμενης τῆς θεανθρωπίνου τούτου δράματος, Παρθένου Μαρίας καὶ διαρκῆς, ὑπὸ Ἰγνατίου (†112) τε καὶ Ἰουστίνου (†165) καὶ Εἰρηναίου (†202) καὶ Ἰππολύτου (†235), ὡς ἀντιτυπίας καὶ ἀντιστοιχίας τῆς ἀρχαίας Παρθένου Εὐας, ὡς τῆς νέας Εὐας, τῆς Σαρκωσάσης τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεὸν Λόγον, Θεοτόκου Παρθένου Μαρίας. Αἱ συγκρούσεις ἦσαν ὀξύτεραι, ἤδη, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Θεοφύλου Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, τοῦ Ἀγ. Ἱερομάρτυρος (†112). Ἀπεκορυφώθησαν, ἐπὶ Πολυκάρπου Σμύρνης (†155). Ἐτρήθησαν δὲ ἀμειώτως ὀξεῖαι καὶ ἐπὶ τῶν Εἰρηναίου (†202), Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως (†215), Ἰππολύτου Πάπα Ρώμης (†235) καὶ τῶν Τερτυλλιανοῦ (150-240) καὶ Ὡριγένους (†185-254), ἐκ τῶν περιστασιακῶν κειμένων τῶν ὁποίων διεξάγεται ἡ ἐξῆς διαπίστωσις: Ἡ Μία Ἁγία Καθολικὴ καὶ Ἀποστολική, δηλονότι, Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐγνώριζε πλήρως, τί ἔδει συστηματικῶς νὰ πολεμῇ, ὡς ἀντιευαγγελικόν, αἰρετικόν καὶ βλάσφημον, εἰς τὰ διάφορα αἰρετικὰ συστήματα, συναπαρτίζοντα κυρίως τὸν Γνωστικισμόν-Δοκητισμόν, καὶ πῶς νὰ τὰ πολεμῇ συστηματικῶς, ἥτοι φιλοσοφικῶς ἅμα καὶ θεολογικῶς, πρὶν γεννήσουν τὸ ἐξαμβλωματικόν, πολυ-

106. «Καθολικῶν Ἐπιστολῶν τινὲς μὲν ἐπτὰ φασιν οἱ δὲ τρεῖς μόνους χρῆναι δέχεσθαι, τὴν Ἰακώβου μίαν, μίαν δὲ Πέτρου, τὴν τ' Ἰωάννου μίαν. Τινὲς δὲ τὰς τρεῖς (Ἰωάννου δηλονότι) καὶ πρὸς αὐταῖς τὰς Πέτρου δέχονται, τὴν Ἰούδα δ' ἐβδόμην, Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου († 394), Ἰαμβοῖ πρὸς Σέλευκον, 310, PG 37,559A, «καὶ καθολικαὶ Ἐπιστολαὶ οὐσαι ἐπτὰ... καθολικαὶ δὲ ἐκλήθησαν, ἐπειδὴ οὐ πρὸς ἓν ἔθνος ἐγράφησαν ὡς αἱ τοῦ Παύλου, ἀλλὰ καθόλου πρὸς πάντας», Λεοντ. Βυζαντ. PG 86,1204C «Τὰς καθολικὰς αὐτῶν οἱ Ἀπόστολοι τότε γράφουσιν, πρὸ τῆς διασπορᾶς αὐτῶν, εἰ καὶ Πέτρος μόνος ἀπὸ Ρώμης γράφει», Χρονικὸν Πασχάλιον, σ. 233 PG 92,565B. «Τό γε μὴν τῶν ἐπιτεκμημένων αὐτοῦ (τοῦ Πέτρου) Πράξεων καὶ τὸ κατ' αὐτὸν ὀνομασμένον Εὐαγγέλιον τό τε λεγόμενον αὐτοῦ Κήρυγμα καὶ τὴν καλουμένην Ἀποκάλυψιν οὐδ' ὅλως ἐν Καθολικοῖς ἴσμεν παραδεδομένα», Εὐσεβίου († 340) Ἐκκλ. Ἱστορ. 3. 3. 2 PG 20,217A, «(ὁ Λουκᾶς) καὶ τὸ Εὐαγγέλιον γράψας, καὶ τὰς Πράξεις τὰς καθολικὰς», Χρυσόστομ. († 404), Ὁμιλ. 10.1 εἰς Β' Τιμοθ. PG 62,350.

107. Ματθ. 24,5,24. Β' Πέτρ. 2.1. Α' Ἰω. 2,18,22. Α' Ἰω. 2,20-23. 4,1,2,3. Κυρίλλ. Ἱεροσ. Κατήχ. 4.15.7,5. 10,14.

κέφαλον τέρας τοῦ Ἀρειανισμοῦ¹⁰⁸. Ἡ Μία, Ἀγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, κατὰ τοὺς Δέκα φοβεροὺς Διωγμοὺς (67-313 μ.Χ.) τῆς Πίστεως, παρεμυθεῖτο, ἤδη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Δευτέρου, μετὰ Χριστόν, αἰῶνος, ἐν ταῖς κατακόμβαις, ἀπὸ τὴν δεσπόζουσιν, ἐν αὐταῖς, ἀνάγλυφον ἢ ἐκτυπον, ἢ ἐξωγραφημένην Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου Παρθένου Μαρίας, Παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου καὶ Μητρὸς τῶν σφαγιαζομένων Χριστιανῶν, δεομένης συνήθως, ἢ καὶ ἀγκαλοφορούσης τῆς δόξης τὸν Κύριον, ἢ καὶ γαλακτοτροφούσης τὸν τροφέα τῶν πάντων¹⁰⁹. Καὶ τὸ ἱστορικὸν καὶ συγκεκριμένον πρόσωπον τῆς κυφορησάσης καὶ τεξάσης καὶ γαλακτοτροφησάσης, τόν, Σαρκωθέντα καὶ Ἐνανθρωπήσαντα ἀληθῶς καὶ πραγματικῶς Μονογενῆ Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, Παρθένου Μαρίας, ὅποιαν θέσιν κατεῖχε, κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰῶνας; Ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τῇ συνειδήσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Χριστιανῶν, κατ' ἄτομον, καὶ τῆς Δογματικῆς Πίστεως καὶ Θεολογίας, καὶ τῆς ἀπὸ καθέδρας Διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀπετέλει τὸν οὐρανομήκη κυματοθραύστην, ἐπὶ τοῦ ὁποίου, ἐπιπίπτοντα ἐπιπαφλάζοντα, τὰ ἄγρια κύματα τοῦ Γνωστικισμοῦ-Δοκητισμοῦ, διελύοντο, ὥσπερ πομφόλυγες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΠΟΙΟΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΙΚΩΝ ΑΡΝΟΥΝΤΑΙ

ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΙΝ ΜΗΤΡΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ.

Μολοντί τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, διὰ μὲν τοῦ στόματος τῆς μακαρίας προφήτιδος Ἐλισάβετ, συζύγου τοῦ ἱερέως καὶ Προφήτου Ζαχαρίου καὶ μητρὸς τοῦ, Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ τοῦ Χριστοῦ, Ἰωάννου πρῶτον¹¹⁰

108. Μ. Ἀθανασ. (293-373), Ἐπιστολ. Αἰγυπτ. Λιβ. 9 PG 25,557B.— Ἀθ. Γερμοιχαλὸς, Χριστολογία, Ἀθῆναι 1951, σελ. 78-98.—Κυρίλλ. Ἱεροσλ. († 313-386), Κατήχ. 4,15.— Γρηγορ. Νύσσ. († 334-394), Κατ. Εὐνομ. 11 PG 45,884C.— Γρηγορ. Θεολόγ., Λόγ. 42. 16 PG 36,476C. Γρηγορ. Θεολόγ., Λόγ. 21, 22, PG 35, 1108A καὶ Λόγ. 31, 30 PG 36,169A.— Μ. Ἀθανασ., Περὶ Διονυσ. I. PG 25,480A καὶ Βίος Ἁντων. 68 PG 26,940C.

109. Κλημ. Ἀλεξ. (150-215), Στρωμ. 1.15 PG 8,777A. 5.5 PG 9,49A. Εὐσέβ. (260-340). Εἰς τὸν Βίον Κων/νου Α, 3 PG 20,913, Γ' 3 PG 20,1057 Δ', 15,49 PG 20,1164, 1200. Σωκράτ., Ἐκκλ. Ἱστορ. 1. 9. 34 PG 67,93D.— Ἀρέθα Κίσαρ. († 950), Ἑρμην. εἰς τὴν Ἀποκάλ. 67 PG 106,773D. Κυρίλλ. Ἱεροσλ. Κατήχ. 4,9.— Χρυσοστόμ., Ὁμιλ. 80. I εἰς Ματθ. PG 57,370 ἐξ. Ἰσιδώρ. Πηλous. († 435), Ἐπιστ. 3. 181 PG 78,872A. Πασχ. Χρονικ. 391 PG 92,1204C. Ἰω. Δαμασκ. (660-750), Περὶ Εἰκότων 3,16-23 PG 94,1337A-1341D.— J. Wilpert, Die Malereien der Katakomben Roms, Freiburg in Breisgau, 1903 (2 τόμοι).

110. Λουκᾶ 1,42.

καὶ διὰ στόματος Λουκᾶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ, ὕστερον, ἀνεγνώρισεν εἰς τὴν «Μαρίαν τὴν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ»¹¹¹, τὸν τίτλον «ἡ Μητὴρ τοῦ Κυρίου»¹¹² καί, μετ' αὐτῶν, ἅπαντες οἱ τῶν Ἀποστόλων διάδοχοι, Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, ὅμως ἡρνήθησαν τὴν ὑπαρξιν τῆς Παρθένου Μητρός τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Θεοτόκου, οἱ αἱρετικοὶ καὶ Γνωστικοὶ καὶ Δοκῆται, πρῶτοι, καί, μετ' αὐτούς, οἱ Μοναρχιανοί. Μεμαρτυρημένως ἀρνοῦνται ταύτην οἱ Βαλεντινιανοί¹¹³. Ὁ Μαρκίων (†170), Δοκῆτης ὢν, ἡρνεῖτο τὸ γεγονὸς τῆς, κατὰ σάρκα, γεννήσεως τοῦ, Χριστοῦ, καί, κατὰ συνέπειαν, κατήργει, καθ' ὁλοκληρίαν, τὸ ἱστορικὸν πρόσωπον τῆς Θεοτόκου Παρθένου Μαρίας, μᾶς πληροφορεῖ ὁ Ἰππόλυτος (†235): «Μαρκίων τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος... παρητήσατο... νομίζων... χωρὶς γενέσεως... κατεληλυθότα αὐτὸν»¹¹⁴ καὶ «Μαρκίων τῶν Εὐαγγελίων ἡ τοῦ Ἀποστόλου τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ αἰρεῖται»¹¹⁵. Ἐχομεν καὶ τὸν Ὠριγένην (†254) καταγγέλλοντα τὸν αἱρετικὸν Μαρκίωνα, ἀθετοῦντα αὐτοῦ τὴν ἐκ Μαρίας γένεσιν κατὰ τὴν θείαν αὐτοῦ φύσιν ἢ ἀποφῆνασθαι ὡς ἄρα οὐκ ἐγεννήθη ἐκ Μαρίας, καὶ διὰ τοῦτο τετολμηκέναι περιγράψαι τούτους τοὺς τόπους ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίου¹¹⁶.

Ἐν μέσῳ τῶν καινοφωνιῶν τῶν ποικιλονύμων αἱρετικῶν τῶν ἀρνητῶν τοῦ προσώπου τῆς Θεοτόκου Παρθένου Μαρίας, τραγικὴν ἀποτελεῖ εἰρωνείαν, τὸ ὅτι ὁ, πατὴρ τῶν Τροπικῶν Μοναρχιανῶν, Πραξέας (†190), εἶχε θέσιν, διὰ τὸ πρόσωπον τῆς Θεοτόκου¹¹⁷ «λέγων ἓνα τὸν πατέρα καὶ Θεὸν τῶν ὅλων... γεννητὸν δὲ ὅταν γεννᾶται ἐκ Παρθένου» καὶ «ὁ Θεὸς σαρκωθείς ἐγένετο Υἱός, (Θεὸς πατὴρ + σὰρξ = υἱός). Οὕτως

111. Πράξ. 1,14.

112. Ἐνθ' ἀνωτ.

113. Εἰρην. (†202), Αἴρεσ. 1,6.

114. Αἴρεσ. 7. 31. PG 16, 3335A

115. Ἰππολύτ., Αἴρεσ. 7. 38, PG 15, 3346A.

116. Ὠριγ. εἰς τὸ κατὰ Ἰωάνν. 10,6 PG 14,316B.

Παράβαλε: Ἰουστίνου (†165), Διάλογον 35,6 PG. 6,552B... Εἰρην., Αἴρεσ. 1,15,3 PG. 7,820B — Ἰππόλυτ., Αἴρ. 7,31 PG 16,3334 C — Ὠριγένης... κατὰ Κέλας. 2. 9 PG. 11,809D καὶ Fragm. 18 εἰς Ἰωάν. Die Griechischen Christlichen Schriftsteller der Ersten drei Jahrhunderte, Leipzig, σελ. 498. 15., Εὐσέβ. (†340), Ἐκκλησ. Ἱστορ. 5,16. 21, PG. 20,472C. — Κυρίλλ. Ἱεροσ. (†386), Κατήχ. 18,26. Διδύμ. Ἀλεξανδρ. (398), Περὶ Τριάδος 1,15 PG 39,328C. — Ἐπιφάν. (†430), Αἴρεσ. 42,1 PG. 41,696A. — Θεοδωρήτ. Κύρ. (†458), Ἐκκλησ. Ἱστορ. 5,31. — Τιμόθ. ΚΠόλεως (†612), Ἀπαριθμ. καὶ Ἱστορ. τῶν Αἱρετ. PG 86,450 — Ἀνδρ. Κρήτ. (†740), Λόγ. 17,8 PG. 97,1201B.

117. «λέγων ἓνα τὸν Πατέρα καὶ Θεὸν τῶν ὅλων... γεννητὸν δὲ ὅταν γεννᾶται ἐκ Παρθένου» καὶ «ὁ Θεὸς σαρκωθείς ἐγένετο Υἱός (Θεὸς Πατὴρ + σὰρξ = υἱός)». Οὕτως ἀπέφηνον νὰ λέγουν, ὅτι ὁ Πατὴρ ἐπαθεν». Ἰππόλυτος (†160-235), Αἴρεσ. 10.27 PG 16,3442A καὶ Εἰς τὴν Αἴρεσ. Νοητ. 16-17 PG 10,826.

ἀπέφευγον νὰ λέγουν, ὅτι ὁ Πατὴρ ἔπαθεν». Διὰ τοῦ Πραξῆα, ὁ Πατροπασχισμὸς μετεφυτεύθη εἰς τὴν Ρώμην¹¹⁸. Οἱ Μοναρχιανοὶ ὑπεστήριζον ἓνα καὶ μόνον Θεόν, τὸν Θεὸν μονάδα, ταυτίζοντες, αὐτόν, μὲ τόν, ὑφ' ἡμῶν, καλούμενον Πατέρα. Οἱ Μοναρχιανοὶ διεσπάρθησαν ἐξ ἀρχῆς εἰς: α) Πατροπασχίτας (οὕτως ὠνομάσθησαν ὑπὸ τοῦ Τερτυλλιανοῦ, πρῶτος Νοητὸς ὁ Σμυρναῖος († 180), λέγων τὸν Πατέρα γεγενῆσθαι¹¹⁹ καὶ β) «Υἱοθετιστάς» (Adoptianistes) δεχόμενοι τὸν Χριστόν, ὡς ἀπλὴν δύναμιν, ἐν τῷ ἐνὶ καὶ μοναδικῷ Θεῷ, ἀπὸ Θεοδότου Σκητέως τοῦ Βυζαντίου, περὶ τὸ 200 ἐλθόντος ἐν Ρώμῃ καὶ Ἀρτεμῶ¹²⁰ γενομένου διδασκάλου καὶ Παύλου Σαμοσατέως καὶ Λουκιανοῦ, διδασκόντων τὴν «ἐκ προκοπῆς» θεοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου Ἰησοῦ. Γενικῶς εἰπεῖν, ὅμως, ἤρνοῦντο ὑπαρξιν προσώπου Θεοτόκου καὶ Παρθένου Μαρίας, ἐναντίον τοῦ τε γράμματος καὶ τοῦ Πνεύματος τῶν Γραφῶν¹²¹, τόσον οἱ Τροπικοὶ Μοναρχιανοὶ ἢ Πατροπασχίται ἢ Σαβελλιανισταί, ὅσον καὶ οἱ Δυναμικοὶ Μοναρχιανοὶ ἢ Υἱοθετισταὶ Παύλου κυρίως τοῦ Σαμοσατέως (260-270), τοῦ ὁποῦ τοις Δυναμικὸν Μοναρχιανισμὸν ἀνεπλήρωσεν, ἐπὶ τὸ συστηματικώτερον, Λουκιανὸς ὁ Σαμοσατέως, ὁ καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἀρείου. Κατὰ τοὺς Πατροπασχίτας (Τροπικοὺς Μοναρχιανούς-Σαβελλιανούς)¹²²: Ἐν τῷ Χριστῷ ἐνεσαρκώθη ὁ Θεὸς Πατὴρ. Δὲν ὑπέῃρξε, λοιπόν, ἡ Παρθένος Μαρία Μήτηρ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, Θεοτόκος. Καὶ κατὰ τοὺς Δυναμικοὺς Μοναρχιανούς (Υἱοθετιστὰς Παύλου τοῦ Σαμοσατέως)¹²³, «ἐν τῷ Ἰησοῦ δὲν ἐνεσαρκώθη ἡ Θεότης, ὥστε ἡ συλλαβοῦσα, κυοφορήσασα, σαρκώσασα καὶ τέξασα αὐτὸν Μήτηρ νὰ εἶναι Θεοτόκος. Κατ' αὐτούς, ὁ Ἰησοὺς ἦτο ἀπλῶς ἄνθρωπος θεόπνευστος. Κατὰ τὸ βάπτισμα κατήλθεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ Ἄγ. Πνεῦμα. Τότε ὁ Θεὸς ἐκάλεσεν αὐτὸν (Υἱόν) του (Υἱοθεσία-Υἱοθετισταὶ) καὶ κατέστησεν αὐτὸν Χριστόν¹²⁴. Σαφές, λοιπὸν εἶναι, ὅτι οἱ Υἱοθε-

118. Τερτυλλ. *Adversus Praxeam*.— Ἰπολλύτ., Αἴρεσ. 19,27 PG 16,3442A. Ἰπολλύτ. κατὰ Νοητοῦ.

119. Ἰπολλύτου, Ἐλεγχος Ι', 23 PG 16,3434.

120. Εὐσεβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. V,28.

121. Ἡσ. 7,14, Ματθ. 1,16-23, Λουκ. 1,26-48, Ἰωάν. 1,1-18, 19,26-27, Πράξ. 1,14, Γαλ. 4,4. Μ. Ἀθανασ. († 373), Κατὰ Ἀρειαν. 4,14 PG 26,488A καὶ 4,13 ΠΓ 26, 484C. Ἀρείου ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρῳ, παρὰ τῷ Μ. Ἀθανασίῳ PG 26,709A.— Γρηγορ. Νεοκ. († 270), Κατὰ μέρος πίστις, 1 PG 10,1105. Εὐσεβ. Ἐκκλησι. Θεολόγ. 2,4 PG 26,905A.

122. Υἱοθετιστὰς Παύλου τοῦ Σαμοσατέως. Κλημ. Ἀλεξ. Ἐπιτ. 33 PG 9,676B, Ἰππολύτος, Αἴρεσ. 9,12. Κυρίλλ. Ἱεροσ. Κατήχ. 4.8.

123. Εὐσεβ. Ἐκκλ. Θεολ. 1.3 PG 24,832C. Β. Στεφανίδου, Ἐκκλ. Ἱστορ. Ἀθ. 1948, σελ. 151-153.

124. Ἐπιφαν. Αἴρεσ. 45, PG 43,13B, PG 41,960-973, 42,12-29.— Εὐσέβ. Ἐκκλησι. Ἱστορ. 7, 27-30 PG 20,705-720.— Ἐπιστολὴ Μελλίτωνος. PG 10,149-257B.— Β. Στεφανίδου, Ἐκκλησι. Ἱστορία, Ἀθῆναι 1948, σελ. 154 ἐξ.

τισταί, ἡ Δυναμικοὶ Μοναρχιανοί, ἐπίσης δὲν δέχονται τὴν Μητέρα τοῦ Ἰησοῦ Θεοτόκον, ἀλλ' ἀνθρωποτόκον, διότι ἀρνοῦνται τὴν Θεότητα τοῦ Χριστοῦ. Χαρακτηριστικαί εἶναι αἱ φράσεις τῆς διδασκαλίας Θεοδότου τοῦ Σκητέως τοῦ Βυζαντίου, ὃς ἐδίδαξεν, ἐν Ρώμῃ (190), ὡς ὁ πρῶτος τῶν Υἱοθετιστῶν:

«Υἱὸν ἀνθρωπον εἶναι τὸν Χριστόν», ὅστις ἐγεννήθη μὲν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ τῆς Παρθένου Μαρίας, ἀλλ' εἶναι ἀπλοῦς ἀνθρωπος, κατ' οὐδὲν διαφέρων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, εἰμὴ μόνον κατὰ τὴν πρότυπον δικαιοσύνην¹²⁵.

Τὸ τραγικὸν εἶναι ὅτι, ἐνῶ φαίνεται κάπως, ὅτι, ὁ πρῶτος τῶν Υἱοθετιστῶν, ἡ Δυναμικῶν Μοναρχιανῶν, Θεόδοτος Σκητεὺς ὁ Βυζάντιος, ἐδέχετο τὴν ὑπερφυσικὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, καὶ προσέτι, ὅτι κατῆλθεν, ἐπ' αὐτοῦ, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, κατὰ τὸ Βάπτισμα, δὲν ἐδέχετο, τελικῶς τὸν Ἰησοῦν, εἰμὴ ὡς ἀπλοῦν «ψιλὸν» ἀνθρωπον, καὶ συνεπῶς τὴν τέξασαν αὐτὸν Μητέρα, ὄχι Θεοτόκον, ἀλλ' ἀνθρωποτόκον¹²⁶. Μαθητῆς τοῦ ἐτέρου Υἱοθετιστοῦ, ἡ Δυναμικοῦ Μοναρχιανοῦ Ἀρτεμῆ ἡ καὶ Ἀρτέμονος καὶ Παῦλος ὁ Σαμοσατεύς, ὡς Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας (260-268), ἀνέπτυξε καὶ διεμόρφωσε, περαιτέρω, τὸν Υἱοθετισμὸν, ἥτοι τὸν Δυναμικὸν Μοναρχιανισμόν, καθὼς καὶ ὁ Σαβέλλιος (†220) τὸν Πατροπασχιτισμὸν, ἡ Τροπικὸν Μοναρχιανισμόν¹²⁷.

Καθὼς, ἐν τῷ Τροπικῷ Μοναρχισμῷ τοῦ Σαβελλίου, δὲν ἔχει θέσιν ἡ Θεοτόκος, οὕτω δὲν ἔχει θέσιν καὶ εἰς τοῦ Παύλου Σαμοσατέως, Δυναμικοῦ Μοναρχιανοῦ, ἡ Υἱοθετιστοῦ τὴν αἵρεσιν, ἡ Θεοτόκος, διότι «οἱ ἀπὸ Παύλου... ὕστερον, αὐτόν, μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν, ἐκ Παρθένου, τεθεοποιήσθαι» λέγουσιν¹²⁸.

125. Ἰππόλυτ. Αἵρεσ. 7,35. Εὐσεβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. V, 28 καὶ III, 27,2. Ἐπιφάν. Αἵρεσ. 65,1. Αἵρεσ. 51,18. Αἵρεσ. 30,18. Αἵρεσ. 28. Πρόκλ. Κπόλ. (370-449). Ἀρμεν. 5 PG 65,860. Εὐσεβ. Ἐκκλ. Θεολ. 1,3 PG 24,832C καὶ 5,28,2,512B. Ἐκκλ. Ἱστορ. VII, 27-30 PG 20,705-720. Μ. Ἀθανασ. Κατ' Ἀρειαν. 2,70 PG 26,296A. Ἐπιφάν. Ἀγκυρωτὸς 75 PG 43,157C.

126. Σύμβολον Ἀντιοχείας (345), 4 παρὰ Μ. Ἀθανασίου Ἐπιστολ. Περὶ τῶν Συνόδων, PG 26,729C, τὸ λεγόμενον «μακρόστιχον» (Σωκράτ. (†450) Ἐκκλησι. Ἱστορ. 2,19 PG 67,224B.— Σωζομ. Ἐκκλησι. Ἱστορία 3,11,1. PG 67,1060B). Γρηγορ. Νύσσ. (†394) Ἐπ. 3 PG 46,1024A.

127. Γρηγορ. Νύσσ., Βίος Γρηγορ. Νεοκαισ. PG 46,893-960.— Ἀλεξάνδρ. Ἀλεξάνδρ. (†328), Ἐπιστ. Ἀλεξάνδρ. 12 PG 18,568B.— Μ. Ἀθανασ. (†373), Κατὰ Ἀρειαν. Α' 28 PG 26,69A. Γρηγορ. Νύσσ. (†394), Fragm. 4 PG 46,1112B.— Πρόκλ. ΚΠόλ. (†446), Λόγ. 3,3 PG 65,705D.— Λεοντίου Βυζαντ. (†534), κατὰ Μονοφυσιτ. 40 PG 86,1708B).

128. Σύμβολον Ἀντιοχ. (345) παρὰ Μ. Ἀθανασ. PG 26,729C.— Γρηγορ. Νύσσ. (†394), Κατ' Εὐνομ. 4 PG 45,629D. Ἰουστίν. (†165) Διάλογ. 126. 1 PG 6,768C.—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ
ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΕΝ Τῇ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΙ
ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΜΩΤΑΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΧΡΙΣΤΟΛΟΓΙΑΣ.

Οὕτω, χάρις εἰς τὴν ἄμεσον συμβολὴν τοῦ πανσέπτου προσώπου τῆς γλυκυτάτης μητρὸς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Χριστιανῶν, ἡ θεοτόδρυτος καὶ θεοκοίρανος Ἐκκλησία ἀσινῆς καὶ ἀλώβητος προεφυλάχθη, ἐκ τοῦ δικεφάλου τέρατος τοῦ Γνωστικισμοῦ-Δοκητισμοῦ καὶ ἔστη ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῷ παρθενικῷ κάλλει τῆς ἀμωμῆτου ὀρθοδοξίας αὐτῆς. Εὐρέθη δὲ ἐνημερωμένη καὶ πανέτοιμος ἡ Ἐκκλησία, ἵνα ἀντιμετωπίσῃ τὸ κυφορηθέν, ἐν τοῖς σπλάγχχνοις τοῦ Γνωστικισμοῦ-Δοκητισμοῦ πολυκέφαλον τέρας τῆς παναιρέσεως τοῦ Ἀρειανισμοῦ, κατὰ τὴν πρώτην Ἀγίαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, συμπληρουμένων τριῶν αἰώνων Χριστιανισμοῦ (30-325). Συγκροτηθεῖσα ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν Πρώτην Οἰκουμενικὴν αὐτῆς Μεγάλην Σύνοδον, τὸν Μάτιον τοῦ 325, ἐν Νικαίᾳ τῆς κατὰ τὴν Δυτικὴν, ἢ πρόσθεν Μικρᾶς Ἀσίας, Βιθυνίας, ἀντέταξε, κατὰ τῶν αἰρετικῶν, τὴν αὐθεντίαν, τῆς, κατ' Ἀποστολικὴν Παράδοσιν, Ἐκκλησιαστικῆς Διδασκαλίας, πυραμιδομένης εἰς τὸ Τριαδικὸν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν Θεότητα τοῦ ὁμοουσίου τῷ Θεῷ Πατρὶ Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Καί, εἰς τὴν διατράνωσιν τοῦ τε Τριαδικοῦ καὶ Χριστολογικοῦ Δόγματος, κατενοήθη, ὅτι τὸ πρόσωπον τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, Παρθένου Μαρίας, χρησιμεύει, οἶονεῖ, ὡς τὸ ἀναντικατάστατον τηλεσκόπιον, διὰ τὴν ἐνατένισιν τοῦ Τριαδικοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν κατόπτευσιν τῆς Θεότητος τοῦ Λόγου. Καὶ τὴν συνείδησιν ταύτην τῆς πρωτοχριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἀποκαλύπτει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης (334-394), γράφων, ἐν τῷ «Βίῳ τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ»¹²⁹, ὅτι ὁ συγγενὴς καὶ Πνευματικὸς Πατὴρ τῆς οἰκογενείας των, Ἅγιος Γρηγόριος, πρῶτος, πιθανώτατα, Ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας τοῦ Πόντου, ὁ Θαυματουργὸς (213-270), ἀνησυχῶν,

Λ. Boeckh, *Corpus Inscriptionum Graecarum*, Berlin, 1827-77, 4. 2595A.— Μ. Ἀθανασ., Κατ' Ἀρειαν. 1.9 PG 26,29B καὶ Κατ' Ἀρ. Γ', 63 PG 26,457A.— Μ. Βασίλ. († 378), Εἰς τὸν Ἡσαΐαν, 226 PG 30, 512.— Ἰουστίν., Διάλογ. 76,1 PG 6,652C. Ἀπολογ. Α' 23.3 PG 6,364A. Διάλογ. 75. 4 PG 6,652C καὶ 87,2 PG 6,684A.— Γελασ. Κυζικ. († 477), Ἐκκλ. Ἱστορ. 2. 15. 4 PG 86,1257C.— Κυρίλλ. Ἀλεξ. († 444), Ὁμιλ. Πασχαλ. 17. PG 77,409.— Φωτίου ΚΠόλ. († 891), Νομοκάνων 8. 1 PG 104, 572B.

129. Ἰω. 1. 14. PG 46,893-950.

ἐπὶ ἀμφισβητούμενων σημείων τῶν πιστευτέων δογμάτων τῆς Καθολικῆς Πίστεως, καὶ ἀπολέσας, ἐκ τῆς περισκέψεως, τὸν ὕπνον του, εἶδεν, ἐν ὁράματι, τὸν Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην τὸν Θεολόγον, ὡς σεβάσμιον γέροντα, ὅστις ἔδειξεν εἰς αὐτὸν μίαν ἑτέραν μορφήν, προστεθεῖσαν εἰς τὸ ὄραμα. Ἡ δευτέρα αὕτη μορφή ἦτο γυνὴ θεοπεσία, ἀπαστράπτουσα ὑπερκόσμιον μεγαλεῖον. Ταραχθεὶς, ἐκ τῆς πρωτοφανοῦς ἀκτινοβολίας τῆς γυναικειᾶς ταύτης μορφῆς, ὁ Ἀγ. Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ὁ Θαυματουργός, ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς του, μὴ ὑποφέρων νὰ ἀντοφθαλμίῃ τὸ ἀπαστράπτον ὑπεράνθρωπον μεγαλεῖόν της. Αἱ δύο ἐμφανισθεῖσαι μορφαί, προσφωνούμεναι, μεταξὺ των, ἀπεκάλυψαν εἰς τὸν Ἀποστολικὸν Ἐπίσκοπον, ὅτι ἦσαν ἡ Θεοτόκος Παρθένος Μαρία, ἡ Μητέρα τοῦ Κυρίου καὶ ὁ θετὸς υἱὸς Αὐτῆς, Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ὁ ἡγαπημένος Μαθητής, ὁ Θεολόγος. Παρ' αὐτῶν δὲ καὶ ἔλαβεν ὁ Ἀγ. Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως εἰς τὸν Ἐνα Τριαδικὸν Θεόν¹³⁰. Ἴδου ὁ ρόλος τοῦ πανσέπτου προσώπου τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, ἐν τῇ πρωϊμωτάτῃ Χριστ. Θεολογίᾳ καὶ τῇ Δογματικῇ Χριστολογίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΕΝ ΤΩ ΣΥΜΒΟΛΩ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ.

Διὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω, καὶ εἰς τὴν δημοσίαν Δογματικὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ὁμολογίαν Πίστεως εἰς τὴν ἀναρχον Γέννησιν τοῦ Ἀνάρχου Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐκ τοῦ ἀνάρχου Θεοῦ Πατρός¹³¹, καὶ τὴν ἐν χρόνῳ, κάθοδον, σάρκωσιν καὶ ἐνανθρώπησιν Αὐτοῦ, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἐνὸς Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκρίθη, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι, ἀπαραιτήτων, νὰ προβληθῇ τὸ εὐλαβὲς σεσιγημένον πρόσωπον καὶ ὄνομα Ἐκείνης, ἥτις, ἀμέσως, προσωπικῶς καὶ ψυχοσωματικῶς ὑπηρέτησεν, εἰς τὴν ἀρχαίαν, μεγάλην, μυστικὴν προαιώνιον Βουλὴν τοῦ Ὑψίστου¹³² «καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»¹³³. Διευτυπώθη, ὡς Δόγμα Πίστεως, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν σωτηρίαν

130. Γρηγορ. Νεοκαισαρ. (213-270), Ἐκθεσις Πίστ. PG 10,988-1020. Μ. Ἀθανασ. Σύμβολ. 1. PG 28,1581A.—Κυρίλλ. Ἱεροσολ. Κατήχ. 4,17.

131. Σωφρον. Ἱεροσολ. († 638) Τριῶδ. PG 87,3897C καὶ 3960D. Μ. Ἀθανασ. Κατ. Ἀρ. 1-12 PG 26,37C. Γρηγορ. Νύσσ. PG 45,1288C.

132. Ἐφess. 6,31. Α' Τιμ. 3,16 Γρηγορ. Νύσσ., Κατὰ Εὐνομ. 4 PG 45,624A καὶ 12 PG 45,913D. Λεοντ. Βυζαντ., Ἐπίλυσ. PG 86,1940B. Εἰρην., Αἴρεσ. 3. 13. 9 PG 7, 902B).

133. Ἰω. 1,18. Ἐφραῖμ, Opera Omnia (Ἐνθ' ἀνωτ.). 3. 524D. Ἰωάνν. Μοναχ. († 756), Κανὼν εἰς Ἀγ. Γεώργ. 7 PG 96,1397D.—Ἀνδρ. Κρήτ. († 740), Λόγ. 14 PG

τοῦ ἀνθρώπου¹³⁴, τὸ ἄρθρον Γ' τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας (325) «κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἀγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα». Πλὴν, ἀλλ' ὅμως, ὑπῆρξε τοσοῦτο βαθεῖα ἡ διάβρωσις τῆς σκέψεως καὶ τῶν ἰδεῶν, ἐκ τῆς φιλοσοφικοθεολογικῆς αἰρέσεως τῶν Γνωστικισμοῦ - Δοκητισμοῦ - Ἀρειανισμοῦ, ὥστε ἀπητήθη νὰ συγκληθοῦν, πλὴν τῆς πρώτης (325) καὶ τῆς Δευτέρας (381), Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ ἡ Τρίτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἐν Ἐφέσῳ (431), ἵνα καταδικάσῃ τὸν Νεστοριανισμόν, δογματίζουσα τὸν ὅρον «Θεοτόκος», ἐπὶ τῆς «πράγματι καὶ ἀληθεῖα Θεοκυήτορος»¹³⁵, Θεογεννητρίας¹³⁸, Θεοτόκου Παρθένου Μαρίας, Μητρός τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἔτι, δ' ἀπητήθη νὰ συγκληθῇ καὶ ἡ Τετάρτη ἐν Χαλκηδόνι (451) τῆς αὐτῆς Βιθυνίας. Καὶ ὡδηγήθη θεοπνεύστως αὕτη, ἵνα καταδικάσῃ τὸν Εὐτυχιανισμόν-Μονοφυσιτισμόν, δογματίσασα ἕνα Θεὸν Λόγον σεσαρκωμένον, ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, ἐν ἀδιαιρέτοις,

97,1108A. Κανὼν εἰς Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστ. 8 PG 96,1384B.— Ἱπολύτ. († 235), Εἰς τὰς εὐλογήσεις τοῦ Ἰακώβ, 1.— Ὠριγένης. ἐκλογ. εἰς Δευτερον. 22:23 PG 17,813C καὶ εἰς: Ψ'. 21:21 καὶ Ὀμιλ. 7 εἰς Λουκ. 7 καὶ Σωκράτ. Ἐκκλ. Ἰστορ. 733. 17. Πέτρ. Ἀλεξ. († 311) Fragm. PG 18,517B κλπ. Ἀνδρ. Κρήτ., Λόγ. 13 PG 97,1064C. Ἐπιφαν., Αἴρεσ. 78,18 PG 42,728C.— Θεοδότου Ἀγκύρας, Ὀμιλ. εἰς τὴν Θεοτόκον καὶ τὸν Συμεῶνα 13 PG 77,1409A. Συνόδ. Χαλκηδ. Πρᾶξ. 5. Acta Conciliorum, J. Harduin τ. 2. 456C, σελ. 12931, Paris 1714-1715.— Ἀναστ. Σιναῖτ. († 700), Ὠδηγὸς 6 PG 89,108C.

134. M. Ἀθανασ., Κατὰ Ἀρειαν. Β'. 27 PG 26, 204C.— Συνόδου ΚΠόλ. (553) Ἀνάθεμα 4 καὶ Ἀνάθεμα 10, A. Hahn, Bibliothek der Symbole und Glaubensregeln der Alten Kirche, Breslau, 1897 σελ. 227H 3. 284.— Μαξίμ. Ὁμολογ. († 662), Ἀπορ. Βιβλ. PG 91,1268BC, Πρὸς Θαλάσσο. 60 PG 90,624, Θαλασσ. Ἐκατοντ. 4,73 PG 91,1389C. Α' Τιμ. 3,16. Ἰουστίνου († 165), Διάλογ. 84,2 PG 6,673B.— Μεθοδ. († 311), Συμπόσ. 3. 5 PG 18,68B.— Κυρῖλλ. Ἱεροσ. († 386), Κατήχ. 12,28.— Γρηγορ. Νύσσ. († 394), Κατὰ Ἀπολλιναρ. 54 PG 45,1256B.— Ἐπιφαν. († 403), Ἐνδημ. Χριστοῦ, I PG, I PG 41,273C.— Χρυσόστ. († 404), Ὀμιλ. 12,1 καὶ Ὀμιλ. 26. 1 εἰς Ἰω. PG 59,81,153 καὶ Ὀμιλ. 4. 1 εἰς Α' Κορ. PG 61,29.— Σωφρον. Ἱεροσ. († 638), Συνοδικὴ Ἐπιστολή, πρὸς Σέργιον ΚΠόλεως PG 87,317B.— Λεοντ. Βυζαντ. († 543), Κατὰ Νεστορ. Δ', 36-41 PG 86,1709D-1716A.— Τιμοθ. Πρεσβυτ. Ἱεροσ. († 543), Εἰς τὸν Συμ. καὶ τὴν Θεοτ. PG 86,245B.

135. Γένεσ. 3,13-16. Γαλάτ. 4,4. Ἦσ. 7,14. Ματθ. 1,16-23. Λουκ. 1,27-38. Α' Τιμ. 3,16. Ἐφεσ. 6,31. Σωφρον. Ἱεροσ. († 638), Τριῶδ. PG 87,3897C-3960D.

136. Ἐφραίμ. Σύρ. (313-373), Opera Omnia, J. S. Assemani, Rome 1732-46, 3.524E.— Ἀνδρέου Κρήτης (668-740). Λόγ. 14 PG 97,1108A. Ἰω. Μοναχ. Ὑμν. εἰς Χρυσόστ. 8 PG 96,1384B. Κύριλλος Ἱεροσολ., Κατήχ. 10,19. Ἰουστίν. († 165), Διάλογ. 84,2 PG 6,673B.— Μεθοδ. († 311), Συμπόσ. 3. 5. PG 18,68B.— Κυρῖλλ. Ἱεροσ. († 386), Κατήχ. 12,28. Χρυσόστ. († 404), Ὀμιλ. 12. 1 εἰς Ματθ. PG 57,201 καὶ Ὀμιλ. 26. 1 εἰς Ἰω. PG 59,153 καὶ Ὀμιλ. 4. 1 εἰς Α' Κορ. PG 61,29 καὶ Ὀμιλ. 8. 3 PG 57,82 καὶ Ὀμιλ. 4. 6 εἰς Ματθ. PG 57,41 καὶ Ὀμιλ. 4. 7 εἰς Ματθ. PG 57,42 καὶ Ὀμιλ. 9. 1 εἰς τὴν Γένεσ. PG 53,76.— Νόνν. Πανοπολίτ. († 410), εἰς Ἰω. 2. 2 PG 43,760C καὶ 19:27 PG 43,904B. Γρηγορ. Νύσσ. († 394), Κατὰ Εἰμαρμένης, PG 45,165C.— Συνεσ. Πτολ. († 414), Ἐπιστολ. 141 PG 66,1533A.

ἀτρέπτοις φύσεσιν», ὡς τὸ καθώρισεν ὁ ὑποφῆτης τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐφάμιλλος εἰς θεολογικότητα τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, οὐρανοβάμων, Ἀπόστολος Παῦλος, τὸ Μέγα τῆς Χριστιανικῆς Εὐσεβείας Μυστήριον»¹³⁷, ἥτοι τὴν Σάρκωσιν καὶ Ἐνανθρώπησιν τοῦ Ἐνὸς τῆς Τριάδος¹³⁸, Θεοῦ Λόγου «καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί... ἀνελήφθη ἐν δόξῃ».

Τὸ μέγα καὶ ἐπικέντρον, λοιπόν, Δόγμα τοῦ πρωτογενοῦς Χριστιανισμοῦ τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων, προϋπέθετε καὶ ἐτόνιζε τὴν φυσικὴν καὶ πραγματικὴν μητρότητα τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Παρθένου

137. Α' Τιμ. 3,16. Μεθοδ. Ὀλύμπ. Συμπόσ. 1. 4 καὶ 10. 3 PG 18,44C καὶ 196D.— Μ. Ἀθαν. († 373), Κατὰ Ἑλλήν. I PG 25,4A. Σύμβολ. Ἀντιοχ. (345), παρὰ Μ. Ἀθαν. PG 26,736A.— Γρηγορ. Νύσσ. († 394), Κατὰ Εὐνομ. I PG 45,341B.— Χρυσοστ., Ὁμιλ. 7.4 εἰς Ματθ. PG 57,75. Ματθ. 1,16-23.— Ἀμμων. Πρεσβ. Ἀλέξ. († 458), εἰς Ἰω. 19,36 PG 86,1513B.— Γενναδίου τοῦ ἐκ Λερίνου († 450), Commonitorium, II, PL 50,637-686 καὶ: Ὠριγένης. († 254) εἰς Ἰω. 13. 26 PG 14,445A.— Κυρίλλ. Ἀλεξ. († 444), Περὶ τῆς ἐν Πνεύμ. λατρ. 14 PG 68,133. Εἰς Ψ. 7:13 PG 69,753D.— Πρόκλ. ΚΠόλ. († 446), Λόγ. 2. 1 PG 65,837C. Λόγ. 6,17 PG 65,756A.— Εἰρήν. († 202)— Αἴρεσ. I. 3. I PG 7,468A.— Ἐπιφάν. († 403) Αἴρεσ. 57,7 PG 41,1005C.— Ἰω. Δαμασκ. Περὶ Εἰκόν., 3,2 PG 94,1341BC καὶ Ἐκδοσ. Ὁρθοδ. Πίστ. 4,13 PG 94,1449C.— Εἰρήν., Αἴρεσ. 5. 29. 2 PG 7,1202C.— Γερμαν. ΚΠόλ., Α' Λόγ. 2 PG 98,264A.— Τιμοθ. Πρεσβυτ. Ἀντιοχ., Εἰς τὴν ἀπογρ. 8 PG 28,957.— Ἰωάνν. Θεσσαλονίκης († 630), Εἰς τὴν Κοίμησιν. 2. 14.— Γρηγορ. Νύσσ. († 394), Λόγ. Κατ. 23 PG 45,61B.— Θεοδώρ. Στουδίτ. († 826), Λόγ. εἰς τὸ Γενέσ. 7 PG 96,692B.

138. «Οὐκ αἰσχύνονται ταῦτα ἐπὶ Καττηχουμένων, καὶ γε τὸ χεῖριστον, ἐπὶ Ἑλλήνων τραγωδοῦντες τὰ μυστήρια» (Συνόδου Ἀλεξανδρείας ἔτους 338, Ἐπιστολὴ παρὰ Μ. Ἀθαν. PG 25,268A) «οὐ χρὴ τὰ μυστήρια ἀμυήτοις τραγωδεῖν» (Ἐνθ' ἄνωτ., PG 25,269). «Τὸ μὲν γὰρ Δόγμα σιωπᾷται, τὰ δὲ κηρύγματα δημοσιεύεται...» (Μ. Βασιλ., Περὶ Ἀγ. Πνεύμ. 66 PG 32,188A-189B) καὶ «... τὰ μὲν δόγματα μετ' ἐπικρύψεως καὶ σοφίας ἀπαγγέλλεται, καὶ τὴν ἀσάφειαν πολλάκις ἐξεπότηδες περιβάλλεται, ὡς ἂν μὴ βεβήλοις εἶεν τὰ ἅγια ἔκθετα ...» (Φωτίου Κπόλ. († 891), Κώδ. 230 PG 103,1028B.—, Ὠριγένης. Fragm. εἰς Ἐξεκίαν 30:25 PG 17,288A.— Μ. Βασιλ. Κατ' Εὐνομ. I.13.— Ὠριγένης. Κατὰ Κέλσ. 7. 60 PG II,1608B Σχόλ. εἰς Ἀποκάλυψιν. 25.— Κυρίλλ. Ἀλεξ. Περὶ... λατρ. 3.— Θεοδωρήτ. Κύρρ. († 458), εἰς Ἡσ. 8:6 καὶ Πενταλόγ. Περὶ Ἐνανθρώπ. PG 84,65-89.— Μεθοδ. Συμπόσ. 8. 9 PG 18,152C.— Μ. Ἀθανασ. Κατὰ Ἀρειαν. Α' 41 PG 26,96B.— Ὠριγένης. Κατὰ Κέλσ. 1. 9 PG II,673A καὶ Εἰς Ἰω. 13:26 PG 14,445A.— Βικεντίου τοῦ ἐκ Λιρίνου († 450), Commonitorium II PL 50,637-686). Ἐφες. 3,9. Κολ. 1,26.— Ρωμ. 16,25.— Εὐαγγελισμοῦ Δοξαστικόν.— Α' Τιμ. 1,17 καὶ 6,15. Β' Κορ. 6,18 Ἀποκάλ. 4,8.— Ἐφραίμ Ἀντιοχ. (6ος αἰ.) Fragm. PG 86,2109A.— Ἰσιδώρ. Πηλous. Ἐπιστολ. I. 182 PG 78,301B. Ἡσυχ. Πρεσβυτ. Ἱεροσ. Ὁμιλ. 5 PG 93,1461A.— Χρυσόππου, Ἐγκώμ. εἰς τὴν Θεοτόκ. I.— Ἀναστ. Συναγ., παρὰ Ἰω. Δαμασκ., Περὶ Εἰκόν. 3 PG 94,1461C. «Μαργαρίτας... τὰ μυστικώτερα τῆς θεοσδότου Θρησκείας μαθήματα» Μεθοδ. Ὀλύμπ., Περὶ τῶν Γεννητῶν, I PG 18,332A.— Χρυσοστόμ., Εἰς Ἰω. Ὁμιλ. I. 3 PG 59,25.— Ἰσιδ. Πηλous. Ἐπιστολ. 4,181 PG 78,1273A.— Θεοδωρήτ. Κύρρ., Εἰς τὸν Δανιήλ, Προόμ., PG 81,1256.— Γερμαν. Α' Κπόλ., Λόγ. Θ'. PG 98,372-385.

Μαρίας, καὶ ἐβεβαίωνε καὶ διεκήρυττε τὸ μυστήριον τῆς Θεοτόκου Παρθένου. Ἦτο τὸ καινὸν καὶ παράδοξον, τὸ ἀνήκουστον καὶ πρωτάκουστον τῆς παρθενικῆς Συλλήψεως τοῦ παρθενογεννήτου Θεοῦ Λόγου Μεσσίου Ἰησοῦ, τῆς πρὸ τόκου, δηλονότι, παρθενίας τῆς Μητρὸς Αὐτοῦ, κατὰ τὰς Γραφάς, τῆς ἐν τόκῳ παρθενίας, καὶ τῆς, μετὰ τόκον, παρθενίας αὐτῆς. Διὰ τοῦ Γ', δηλονότι, Ἀρθρου τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας τοῦ 325 μ.Χ. ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπέρασεν, εἰς τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνας, ὑπὸ τὸ ὄνομα «ἡ Π α ρ θ έ ν ο ς», ἡ κατ' ἐξοχὴν δηλονότι, καὶ μόνῃ ἀπολύτως παρθένος, μετὰ τὸν «ἀρχιπαρθένον Ἰησοῦν»¹³⁹. Πρὶν ἔτι καθιερωθῇ ὁ ὅρος «ἀειπαρθένος», ἡ Δογματικὴ αὕτη Πίστις, Ὁμολογία καὶ Διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἡ, ἀπὸ τοῦ 325, περιβληθεῖσα τὴν δημοσιότητα Δόγματος Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἦτο καθωρισμένη, ἥδη ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους καὶ Εὐαγγελιστάς (40-100). Οἱ Θεόπνευστοι Οὗτοι Συγγραφεῖς τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀποδεικνύονται, μετὰ τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου¹⁴⁰ ὅτι φυλάττουν μυστικόν τι τῆς Θείας ἐν Χριστῷ Ἀποκαλύψεως, μυστήριόν τι «σεσιγημένον» οὐσιωδесτάτης σημασίας, ἐπιμελῶς δε φυλαττόμενον ἀπόκρυφον¹⁴¹. Ἀποδεικνύονται, ὅτι, κατ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρόσωπον τῆς, Μητρὸς τοῦ Κυρίου, Παρθένου Μαρίας, ὅτι ἀξιοῦσιν, μετὰ τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου, ὅτι ἐφαρμόζουν τὰς αἰνιγματικὰς καὶ μυστηριώδεις προτυπώσεις, ἐπισημασίας, προεικονίσεις, προσυμβολισμοὺς καὶ ρητὰς προφητείας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ δὴ καὶ τῆς Πεντατεύχου, καὶ τῶν Ψαλμῶν καὶ τῶν Προφητειῶν¹⁴².

139. Μεθοδ. Ὀλυμπ. (†311), Συμπόσ. 1.4 PG 18,44 C καὶ 10.3 (196 D). Ματθ. 7,6. Πράξ. 7,51.— Ἐπιφάν. († 403), Αἵρεσ. 79 PG 42,640B-740B. Ἰω. Δαμασκ. († 750), Αἵρεσ. 79 PG 94,728A.— Ἐπιφάν., Αἵρεσ. 78, PG 42,700B.—

140. Ματθ. 1,16-23. Μ. Ἀθανασ., Κατ' Ἀρειαν. 2,70 PG 26,296B καὶ Ἐξήγησ. εἰς Ψ. 84:11 PG 27,373A.—Πέτρ. Α' Ἀλεξ. (†311). Fragm. PG 18,517B. Ἀδαμ. Ἀδαμαντίου, ἐν Μ.Ε. Ἐγκυκλ. Δρανδάκη, τόμ. ΙΔ' σελ. 43-49, ἐνθα καὶ σχετικὴ Βιβλιογραφία.

141. Ρωμ. 8,19-23. Α' Κορ. 1,18-23, 2,14., 3,19.

...Βικεντίου τοῦ ἐκ Λειρίνου, Commonitorium 11, PL 50,637-686 καὶ Ὠριγένης. (254) εἰς Ἰω. 13,26 PG 14,445A. Κυρίλλ. Ἀλεξ. (†444), Περὶ τῆς ἐκ Πνεύμ. Λατρ. 14, PG 68,133. Εἰς Ψ. 7,13 PG 69,753ED Πρόκλ. ΚΠόλ. (†446), Λόγ. 21 PG 65,837C Λόγ. 6,17 PG 65,756A Εἰρην. (†202), Αἵρ. 1,3,1 PG 7,468. Ἐπιφάν. (†403), Αἵρ. 57,7 PG 41,1005C. Ἰω. Δαμασκ., Περὶ Εἰκόν. 3,22C 94,1341BC καὶ Ἐκδοσ. Ὁρθοδ. Πίστ. 4,13 PG 9494,1449C. Εἰρην. Αἵρεσ. 5. 29,2 PG 7,12022, Γερμαν. ΚΠόλ., Α' Λόγ. 2 PG 98,264A Τιμοθ. Πρεσβυτ. Ἀντιοχ. Εἰς τὴν ἀπογραφ. 8 PG. 28,957. — Ἰωάν. Θεσσαλονίκης (†630), Εἰς τὴν Κοίμησ. 2.14 Γρηγορ. Νύσσ. (†394), Λόγ. Κατ. 23 PG 35,615B, Θεοδώρ. Στουδίτ. (†826), Λόγ. εἰς τὸ Γενέσ. 7 PG 95,692B.

142. Ρωμ. 16,25. Ἐφεσ. 1,9 3,9. Κολ. 1,26. Β' Τιμ. 1. 10. Τίτ. 1,2. Α' Πέτρ. 1,20. Μ. Ἀθανασ., Περὶ Σαρκώσ. τοῦ Λόγ. 46 PG 25,177D.— Κυρίλλ. Ἱεροσ., Κατήχ. 12,4.—Ἰω. Δαμασκ., Περὶ Εἰκόν. 3 PG 94,1461C καὶ Αἵρεσ. 72-79 PG 42,728A.—Ὠριγένης.

Ἡ πίστις δ' αὕτη τῶν Ἀποστόλων καὶ Εὐαγγελιστῶν καὶ τῶν μαθητῶν καὶ διαδόχων ἐκείνων, Ἀποστολικῶν Πατέρων, εἰς τὴν ἰδιάζουσαν θέσιν τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ Πίστει καὶ τῇ Θεολογίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, ἀπετέλεσε τὸν Ἀποστολικὸν ἢ Ἐκκλησιαστικὸν Κανόνα Πίστεως, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Συνείδησιν, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Παράδοσιν, ὁρίσαντος αὐτὴν προσφυέστατα Βικεντίου τοῦ ἐκ Λειρίνου (†450) «Quod ubique, quod semper quod ab omnibus creditum est». Καὶ ἡ Δογματικὴ αὕτη Πίστις τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιμελῶς κρυπτομένη καὶ σκοπίμως σεσιγημένη, ἢ συνθηματικῶς ἐκφραζομένη, περὶ τῆς ὑπερφυῶς, ἐξ ἁγνῆς, ἀνάνδρου, ἀπειρογάμου, ἀφθόρου καὶ ἀσπόρου ἀνυμφεύτου νύμφης, Παρθένου Κόρης, Σαρκώσεως καὶ Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐταυτίσθη πρὸς τοὺς κεκρυμμένους τιμαλφεῖς τῆς Κυριακῆς ἐντολῆς «μαργαρίτας» καὶ πρὸς τό, κατ' ἐξοχὴν, «ἅγιον». Ἐὰν τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ «χρόνοις αἰώνιους σεσιγημένον», ἀποκεκρυμμένον ἐτηρεῖτο ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ¹⁴³, δέον νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι: Ἐπίκειντρον τούτου τοῦ «ἀπ' αἰώνων ἀποκρύφου καὶ ἀγγέλοις ἀγνώστου μυστηρίου» ἦτο ἡ Παρθενικὴ Σύλληψις, ἡ παρθενικὴ καὶ ἄσπορος κυοφορία καὶ ἄρρευστος, τοῦ αὔλου, τοῦ ἀσωμάτου, τοῦ ἀσάρκου Θεοῦ Λόγου ἡ Σάρκωσις ἡ μυστικὴ καὶ ἀπόρρητος. Ἐπρεπε, λοιπὸν, τῆς πανάγνου καὶ Παγκάλου Νύμφης τοῦ Παντάνακτος Τριαδικοῦ Θεοῦ, τῆς μοναδικῆς καὶ ἐπιθυμητῆς καὶ πεφιλημένης τῷ Βασιλεῖ τῶν αἰώνων, μόνῃ Δυνάστη, μακαρίῳ Παντοκράτορι Θεῷ, ὁ πανίερος τόκος, ὁ παρθενικὸς καὶ ἀφθορος, ἔπρεπεν, ὡς τιμαλφέστατος μαργαρίτης καὶ τό, κατ' ἐξοχὴν «ἅγιον» τῆς Χριστοῦ Ἀποκαλύψεως καὶ Πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, ἀπόρρητος νὰ τηρῇται ἱεροπρεπῶς, ὡς ὁ μαργαρίτης τοῦ καθηγιασμένου Ἄρτου, ἐπὶ τῇ ὑψώσει τοῦ οἴου, ἡ ἐπὶ γῆς στρατευομένη Ἐκκλησία κράζει «Πρόσχωμεν, τὰ Ἅγια

Fragm. 33 εἰς Ἰω.—Εὐσεβ. Ἐκκλησ. Θεολογ. I, 3 PG 24,832C καὶ Ἐκκλ. Ἱστορ. 6. 17. 1. PG 20,560A.—Ἐπιφαν., Αἵρεσ. 30,18 PG 41,436B).—Εἰρην. «οὕτω τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐνώσει τῇ καθ' ὑπόστασιν φυσικῇ, ἐνωθέντος τῇ σαρκί», Frasm 26 PG 7, 1244C. Αἵρεσ. I. II. I. PG 7, 560A. Αἵρεσ. 17. 4 PG 7,1080B καὶ 1171C.—Ἱππολύτ., Αἵρεσ. 5. 2 PG 16,3123A καὶ 5,6.—Ἐπιφαν., Αἵρεσ. 26 PG 41, 329-364).—Κλήμ. Ἀλεξανδρ. († 215), Στρωματ. 7,17 PG 9, 553A.—Ἱππολύτ. († 235), Αἵρεσ. 8,2 PG 16,3347A-C).—Κυρίλλ. Ἀλεξ. († 444), Περὶ τῆς ἐνανθρωπ. τοῦ Μονογεν. PG 75,1189-1252.—Εὐσεβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. 6. 12. 6 PG 20,545B.—Θεοδωρήτ. Κύρρ. († 458), Ἐπιστολ. 82 PG 83,Π73.—Εὐσταθ. Μοναχ. (6ος αἰ.) Ἐπιστολ., PG 86A, 901-943). Α' Τιμ. 6,20. Αἵρεσ. 26 PG 94,692B.—Γρηγορ. Θεολ. Λόγ. 38,15 PG 36,328C.—Μ. Ἀθανασ., Βίος Ἀντων. 74. PG 26,645C. Ἐπιστ. πρὸς Ἀδέλφ. 4 PG 26,1077B. Πρὸς Σεραπ. 2. 4 PG 26,613C.—Κυρίλλου Ἀλεξ., Ἀπολογία. Κατὰ Θεοδωρήτ. Κύρρ. 3 PG 76,393.—Μαξίμ. Ὁμολογητ. Ἐπιστ. II PG 91,468C.

143. Ματθ. 7,6. Κυρίλλ. Ἱεροσ. († 386) Κατήχ. 1,3. Κατήχ. 6,28. Κατήχ. 17,36. Δοξαστικὸν Εὐαγγελισμοῦ.

τοῖς ἁγίοις». Καθωρίσθη, ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ὅτι οἱ μαργαρίται τῆς Πίστεως ἡμῶν, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκτίθενται «ἐμπροσθεν τῶν χοίρων», μὴδὲ «τὸ ἅγιον ἔμπροσθεν τῶν κυνῶν», διὰ τὸν χοιρώδη βίον καὶ τὸ ὑλιστικὸν φρόνημα τῶν, λοιδορούντων καὶ διακωμῶδούντων καὶ σκωπτόντων τὴν παρθενογέννησιν τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θείου Λυτρωτοῦ, εἰδωλολατρῶν καὶ σκληροτραχήλων Ἰουδαίων. Ἰδοὺ διατὶ κυρίως τὰ περὶ τοῦ πανσέπτου προσώπου τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου, κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰῶνας, ἐξεφράζοντο ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν καὶ διευτυποῦντο ἐν ἱεροπρεπεῖ ἀποκρυφισμῷ. Ἀλλά, καὶ διὰ τὸν κίνδυνον θεοποιήσεως τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τοῦ πρότριτα προσελθόντος, ἐκ τῆς πολυθειστικῆς Εἰδωλολατρείας, εἰς τὴν Χριστιανικὴν Πίστιν, ἐθνικοῦ βήλου, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἐγκύψωμεν εἰς τὰ περὶ Κολλυριδιανῶν καὶ Ἀντιδικομαριανιτῶν.

Ἐν τούτοις, τὸ πρόσωπον καὶ ἡ θέσις τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, παρὰ τὸν Ἑσταυρωμένον καὶ Ἀναστάντα Θεῖον Λυτρωτὴν Χριστόν, ἀπετέλει πάντοτε ἀντικείμενον μυχίας πεποιθήσεως καὶ Ὁρησκευτικῆς Πίστεως καὶ Ὁμολογίας πασῶν τῶν, κατὰ τὴν Οἰκουμένην, πρωτογόνων Χριστιανικῶν Ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν. Ὡς ἀποφαίνεται ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 443 / 1/1/1989 Ποιμαντορικῇ Ἐγκυκλίῳ Αὐτοῦ, ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Κος Παντελεήμων ὁ Β', ὁ Πραιπόσιτος καὶ Ἀμφιτρώων ἅμα καὶ Ἀθλοθέτης τοῦ παρόντος Θεολογικοῦ Συνεδρίου: «Εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὸν Τρισάγιον Θεόν, ἔρχεται ἡ Κυρία Θεοτόκος». Καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ Ὁρησκευτικὴν Πίστιν παγίαν καὶ σταθεράν καὶ Ὁμοιόμορφον, ἔκτυπον καὶ ἀνάγλυφον, κρατυνομένην ὁσημέραι, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ οἰκογενειακῇ τῶν Χριστιανῶν κατηχήσει καὶ τῷ Ὁρησκευτικῷ αὐτῶν φρονηματισμῷ, ὡς καταφαίνεται, ἐν ταῖς ἀρχαιοτάταις Κατακόμβαις τῆς Ρώμης, μὲ τὴν παράστασιν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ ἐκείνην τῆς «Δεομένης» τοῦ Δευτέρου Χριστιανικοῦ αἰῶνος¹⁴⁴.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Η ΚΑΘΙΕΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥ «ΘΕΟΤΟΚΟΣ» ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΕΥΧΗΤΙΚΗ ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ.

Ἡ θέσις ἡ οὐσιώδης καὶ ἄμεσος τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, Παρθένου Μαρίας: ἐν τῷ ἐπικέντρῳ τοῦ μεγάλου τῆς Χριστιανικῆς Εὐσεβείας Μυστη-

144. P. S t y g e r, Die Römische Katakomben 1933. Ἐπιφάνιος († 403) Αἴρεσ. 78 PG 42,700B.— καὶ 42,640B καὶ 740B. Ἰω. Δαμασκ. († 750). Αἴρεσ. 79 PG 74. 728A. Β' Κορ. II, 3. Α'. Κορ. 1,21-33. Γενναδίου τοῦ ἐκ Λιβίνου († 450), Commonitorium II, PL 50,637 686. (145) Εἰρην. Αἴρεσ. 4. 33-41 PG 7,1080B. Ὁριγέν. Ἐκλογαὶ εἰς τὸ Δευτερονόμ. 22,23 PG 12, 813C).

ρίου (Α' Τιμ. 3,16), τῇ Σαρκώσει καὶ Ἐνανθρωπήσει τοῦ Ἐνὸς τῆς Τριάδος, θεοὑποστάτου Λόγου καὶ συνεπῶς, ἐν τῇ ὅλῃ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ Θείᾳ Οἰκονομίᾳ, περὶ τῆς ἐν Χριστῷ Ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Σύμπαντος¹⁴⁵ ὁσημέραι ἐκρατύνετο: 1ον) Ἐκ τῆς ἀδιακόπου καὶ συνεχοῦς πάλης πρὸς τὸν Ἰουδαϊσμόν καὶ τοὺς Ἑθνικοὺς (Εἰδωλολάτρας), οἵτινες ἀσυζητητὶ ἤρ-
νοῦντο τοῦ Θεοῦ τὴν ἐνανθρώπησιν. Τὴν ἤρνοῦντο. Τὴν ἀπέρριπτον καὶ ἤρ-
νοῦντο καὶ νὰ τὴν συζητήσουν. Ἡ τὴν παρεμόρφουν καὶ τὴν διεκωμῶδουν, ἤδη, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ 2ον) Ἐκ τῆς σκληρᾶς καὶ
κρατερᾶς πάλης πρὸς τοὺς αἵρετικούς, τῶν ὁποίων οἱ μὲν ἀπολύτως ἀπέρρι-
πτον τοῦ Θεοῦ τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ δὴ καὶ τὴν, ἐκ Παρθένου Κόρης, ἀναν-
δρον γονὴν καὶ ἄφθορον καὶ ἄσπορον τούτου κυοφορίαν, σάρκωσιν, ἐνανθρώ-
πησιν, καὶ μὴ διαφθείρασαν τῆς τεξάσης Μητρὸς τὴν παρθενικὴν ἀκεραιό-
τητα, φυσικὴν καὶ πραγματικὴν Γέννησιν. Τῶν Ἰουδαίων, Ἑθνικῶν καὶ
Αἵρετικῶν, οἱ μὲν ἀσυζητητὶ ἤρνοῦντο, ἀπέρριπτον καὶ διεκωμῶδουν, οἱ δὲ
ἐσφαλμένως ἔκρινον, ἐκ τυφλότητος προκαταλήψεως, τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ
Δόγματος τῆς Θείας ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας,
σαρκώσεως τὴν Διδασκαλίαν. Ἡ, πάλιν, ἐπινοοῦντες εὐφυολόγον τινὰ βέβηλον
σκωπτικὴν ἐπιχειρηματολογίαν, κατεπολέμουν τὴν ἀλήθειαν τῆς πραγματι-
κῆς τῆς Παρθένου Μαρίας Μητρότητα. Κατὰ τῶν μὴ ἀναγνωρίζοντων, ἐν
τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, εἰμὴ τὸν ἀπλοῦν «ψιλὸν» ἄνθρωπον, Ἰουδαίων, Ἑθνικῶν
καὶ Αἵρετικῶν, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ προέβαλλε τὰς ἱστορικὰς βιβλικὰς
καὶ λογικὰς ἀποδείξεις τῆς μεσσιανικότητος καὶ θεότητος τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ'
εἶχε νὰ ἀντιπαλαίσῃ καὶ κατ' ἐκείνων, οἵτινες, ἐν ὀνόματι τῆς Θεότητος τοῦ
Χριστοῦ, ἤρνοῦντο τὸ πραγματικὸν τῆς ἀνθρωπότητος Αὐτοῦ. Καὶ οὗτοι
ἦσαν οἱ Γνωστικοί-Δοκηταί, Ὀφῖται, Βαλεντινιανοί, Καρποκρατιανοί, Νααση-
νοί, Μαρκιωνισταί, Φρῦγες, Ἐγκρατῖται καὶ Μανιχαῖοι, οἱ προβάλλοντες
τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς «ψευδωνύμου γνώσεως», ἐφ'
ὧν ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τοῦ Ἀποστολικοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἐφέσου Τιμο-
θέου, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος¹⁴⁶ καὶ ὧν ὁ ἀπότηχος εὐρίσκεται καὶ ἐν αὐτοῖς
τοῖς πολεμικοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ¹⁴⁷.

145. Ρωμ. 8,19-22. Εὐσέβιος (260-340). Κατὰ Μαρκέλλ. 2-4 PG 24,816B. Μ. Ἀθανασ. (293-373), Κατ' Ἀρ. 1. 49 PG 26,113C. Γρηγορ. Νύσσ. (334-394). Κατ' Εὐνομ. 2 PG 45, 476A. Κυρίλλ. Ἱεροσ. Κατήχ. 1,1. 4,13,37. 13,1. 3,10. Ὠριγένης. Εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν, Ὁμιλ. Ζ'. (πρὸ τοῦ τέλους) PG 14,1807. Παράβαλε: Σωκράτ. († 450) Ἐκκλ. Ἰστ. 7, 32. 17 PG 67,812B). J. Wilpert, Die Malereien der Katakomben Romas, 1903 (2 τόμοι).

146. J. Daniélou, Origène, 1948, σελ. 258-264. Α' Τιμ. 4,2. Β' Τιμ. 4,2-6.

147. Χρυσόστομος Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀθήναι 1985, σελ. 79.—. 155). Ρωμ. 1,21-23. Α' Κορ. 1,21-22. Ἰω. Δαμασκ. (660-750) PG 94,1505 καὶ 96,1320.

Καί, κατ' αὐτῶν, ἡ Ἐκκλησία ὑπεστήριζε τὸ δυνατὸν συνυπάρξεως, ἐν τῷ αὐτῷ ἱστορικῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀμφοτέρων τῶν φύσεων, τῆς θείας, δηλονότι, καὶ τῆς ἀνθρωπίνης. Ἡ ὑπερφυῆς καὶ θεία μητρότης τῆς νεαρωτάτης Παρθένου Μαρίας, δεχθείσης, ἐν τῇ παρθενικῇ γαστρὶ, τὸν κατελθόντα ἄπειρον, ἄυλον, ἄσαρκον, ἄσώματον καὶ θεοὑπόστατον Μονογενῆ Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Μόνου Ζῶντος καὶ Ἀληθινοῦ Θεοῦ, καὶ κυοφορησάσης Αὐτόν, ὡς Θεανθρώπινον Παιδίον, χωρὶς τὸ παράπαν, νὰ φθαρῇ, συντριβῇ, παύσῃ ἢ τελεία αὐτῆς ἀγνεία καὶ παρθενία, ἔδει νὰ κατοχυροῦται στοιχειωδῶς καὶ ἐν πεπαρρησιασμένη ἀπλότητι τῆς «μωρίας τοῦ Εὐαγγελίου» τοῦ Ἀποστόλου Παύλου¹⁴⁸. Καὶ ἔδει νὰ κατοχυροῦται, καθ' ἡμέραν, εἰς τὸ ἀδιάκοπον καὶ ἀναλλοίωτον τῆς, κατὰ παράδοσιν, ἀπ' αὐτῶν τῶν χρόνων τοῦ ἐπιγείου Βίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἀποστολικῆς Διδασκαλίας, Πίστεως τῶν πιστῶν τοῦ Θεανθρώπου καὶ μελῶν τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὸν περὶ παραδόσεως ὀρισμὸν Βικεντίου τοῦ ἐκ Λειρίνου (†450) «ὅ,τι πανταχοῦ, ὅ,τι πάντοτε, ὅ,τι παρὰ πάντων ἐπιστεύθη». Ἡ, ὁλοπόρφυρος, ἐκ τῶν μαρτυρίων, καὶ ἀθήδρωος, ἐκ τῶν, κατὰ τῶν ἀντιλεγόντων καὶ ἀντιφρονούντων καὶ αἰρετικῶν καὶ πολεμίων, ἀγρύπνων ἀγώνων, Ἐκκλησία τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων, ἔδει, καθ' ἡμέραν, νὰ ὑπομινῆσκη τὰ ἑαυτῆς τέκνα καὶ στερεοῖ αὐτά, ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως, ὅτι: Ἀείποτε, ὁμοιομόρφως καὶ σταθερῶς, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων ἐπίστευε καὶ ἐδίδασκε τὴν συνύπαρξιν καὶ ὑποστατικὴν ἔνωσιν, ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῶν δύο φύσεων, τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης. Εἰς τὴν παρασκευὴν καὶ ὠρίμανσιν, τὴν συνειδητοποίησιν καὶ τὴν διατύπωσιν τοῦ ὅρου «Μ ἢ τ ῆ ρ τ ο ὕ Θ ε ο ὕ», ἢ τοῦ ταυτοσήμου «Θ ε ο τ ό κ ο ς» συνετέλεσε θετικῶς ὁ Τερτυλλιανός, διατυπώσας τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς «Υ π ο σ τ α τ ι κ ῆ ς Ἐ ν ώ σ ε ω ς», τῆς Θείας δηλονότι, καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἐν τῷ Μονογενεῖ Υἱῷ, καὶ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ «Videmus Duplicem statum non confusum sed conjunctum una persona Deum et Hominem Jesu» (Advers. Praxeam, 27, PL 2,154-155. — J. Tixeront, Mist. dogm. 406-407 καὶ A D, La Théologie de Tertullien, Paris 1905 σελ. 81, No 3).

Πρὸ αὐτοῦ δέ, ὁ Ἀγ. Εἰρηναῖος, Ἐπίσκοπος Λυδῶνος (†202) «Οἱ τὸν ἐκ τῆς Παρθένου Ἐμμανουὴλ κηρύττοντες, τὴν ἔνωσιν τοῦ Λόγου τοῦ

148. Ὁριγ. Ὁμιλ. 7 εἰς Λουκᾶν καὶ 19 PG 17,329C.— Ἐφφῆμ. Opera omnia 3. 526 E. Α' Κορ. 1.20-21. Κλήμ. Ἀλεξ. (†215). Στρωμ. 1,18 PG 8,804C.— Ἰππόλυτος (†235), Εἰς τὸν Δανιήλ, 3. 2. 5 PG 10,641. Μ. Ἀθανασ. (†373). Εἰς τὴν Ἐνανθρ. 46. 4 PG 25,177D. Μ. Βασιλ. (†379). Εἰς τὴν Ἐξάκμ. 9. 1 PG 29,189A.— PG 10,241-246 καὶ Texte und Untersuchungen zur Geschichte der Alterchristlichen Literatur, Leipzig 1888, V,2.

Θεοῦ πρὸς τὸ πλάσμα αὐτοῦ ἐδήλουν»¹⁴⁹. Ὁ σύγχρονος δὲ σχεδὸν τῷ Τερτυλλιανῷ (150-240) Ὁριγένης (185-254) ἀναπτύξας τὴν θεωρίαν αὐτοῦ, περὶ τῆς κοινοποιήσεως, ἐν τῷ Μονογενεῖ Ἐμμανουήλ, τῶν θείων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ιδιωμάτων, ἀπεμάκρυνε τὰς θεωρητικὰς δυσχερείας, αἵτινες τυχὸν ἀντετάσσοντο εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ ὅρου «ΘΕΟΤΟΚΟΣ»¹⁵⁰. Προηγήθη, ἴσως, ὁ Ἰππόλυτος, ἐν Ρώμῃ (†235), ὅπου μετέβη, περὶ τὸ 212, ὁ Ὁριγένης, πρὶν ἢ διατυπώσῃ τὴν ἀσφαλιστικὴν δικλεῖδα τῆς διατυπώσεως τοῦ ὀρθοῦ Χριστολογικοῦ Δόγματος, τὸν ὅρον «Θεοτόκος» γράφων: «οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Θεοτόκου ἐλέχθη» καὶ «οἱ πρόγονοι τῆς Παναγίας Θεοτόκου». Καταπολεμῶν τοὺς Γνωστικοὺς-Δοκητάς, ὁ Ὁριγένης καὶ θεμελιῶν τὴν ἀκεραιότητα τῶν δύο, ἐν τῷ Χριστῷ, φύσεων καὶ τὴν ἐνότητα τοῦ ἐνός, ἐν τῷ Χριστῷ, προσώπου, ζωηρῶς προέβαλλε «τὸ ἐνδότερον νόημα τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ»¹⁵¹, κατὰ τὸν J. Daniélou. Εἶναι ἐξηκριβωμένον, ὅτι τὴν παράδοσιν τῆς παλαιφάτου Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ Μεγάλῃ Κατηχητικῇ Σχολῇ, τῆς ὁποίας ὁ χαλκέντερος Ὁριγένης, μετὰ τὸ 212, ἐπιστρέψας ἐκ Ρώμης¹⁵², ἐξεφώνει τὸν ἀξιῶμνητον ὅρον «Θεοτόκος», διετήρησαν καὶ συνέχισαν οἱ σύγχρονοι καὶ μεταγενέστεροι αὐτοῦ, ἐξηκολούθησε ταύτην ὁ Ἱεροκλήρῳ Ἀλεξανδρείας Πιέριος, ἐκφωνήσας καὶ συγγράψας «Λόγους περὶ τῆς Μητρὸς τοῦ Θεοῦ», κατὰ τὰ ἔτη 282-300, ἐπὶ Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας Θεωνᾷ¹⁵³, ὁπότε ἐναλλάσσονται οἱ ὅροι «Θεοτόκος» καὶ «Μήτηρ τοῦ Θεοῦ», μὲ προβάδισμα Ἀλεξανδρείαν καὶ Ρώμην. Συγχρονίζεται δὲ πρώτη πρὸς αὐτάς, εὐνοήτως, ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων, περὶ τὴν καθιερωμένην ἔκφρασιν τῆς γενικῆς καὶ καθολικῆς, ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην, ἐκκλησιαστικῆς ἐνδομύχου Πίστεως, καὶ ὁμολογίας, τῆς ὁποίας ὁ, Κατηχητὴς καὶ Ἐπίσκοπος, Ἀγ. Κύριλλος, περὶ τὸ 348, προφορικῶς καὶ γραπτῶς χρησιμοποιεῖ τὸν ὅρον «Θεοτόκος»¹⁵³. Πρὸ τοῦ Νεστορίου, ἀρνητι-

149. Εἰρην. Αἴρεσ. 4. 33. 11. Γρηγορ. Νύσσ. (†394), Κατὰ Εὐνομ. 2 PG 45, 533 A. Χρυσόστομος (1404), Εἰς τὴν Γέννησ. 1.6 PG 56,385. Κυρίλλ. Ἱεροσ., Κατήχ. 10,19.

150. Εἰρην. (122-202). Αἴρεσ. 4. 33. 11 PG 7,1080B καὶ 3. 2,1. 4 (951B). Ἐπιφαν. (†403). Αἴρεσ. 54. 3 PG 41,965B. Χρυσοστ. (†404). Ὁμιλ. 5. 2 εἰς Ματθ. PG 57,55.— Ὁριγέν. (185-254), 1948, σελ. 258-264. Νεστορίου Ἐπιστολὴ 2 πρὸς Κύριλλον Ἀλεξανδρείας, PG 77,53B). E. Schwartz, Philosophisch-Philologische und Historische Klasse, Munich, 1927 3, σελ. 3). Fragmenta: PG 18,517B.

151. Ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου 12 PG 18,568C καὶ παρὰ Θεοδώρητ. Κύρρ. (†458), Ἐκκλ. Ἱστορ. 1,4 PG 82,884.— Καὶ ὁ Ἀγ. Πέτρος Ἀλεξανδρείας (†311) PG 18,517B καὶ Εὐσέβιος, ἐν Βίῳ Κων/νου 343 PG 20,1104A 3. 43 PG 20. 1104A. Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀθήναι 1985, σελ. 79-155.

152. Κυρίλλ. Ἀλεξ., Ἐπιστολ. 39, πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας (†442) PG 77,177

κῶς χρησιμοποίησαντος τὸν ὄρον «Θεοτόκος», ἵνα τὸν ἀντικαταστήσῃ ὑπὸ τοῦ, δι' ὃν κατεδικάσθη, ὑπὸ τῆς Τρίτης Ἀγ. Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Ἐφέσου (431) «Χριστοτόκος», ἀβιάστως καὶ ἀνεπιτηδεύτως ἐχρησιμοποίησαν, ἐπὶ τῆς, Μητρὸς τοῦ Κυρίου, Παρθένου Μαρίας, τὸν ὄρον «Θεοτόκος», οἱ: Διονύσιος Ἀλεξανδρείας († 264), ἐν τῇ Ἐπιστολῇ, «πρὸς Παῦλον τὸν Σαμοσατέα» καὶ ὁ Ἀγ. Ἱερομάρτυς Πέτρος († 211) ὁ Α' Ἀλεξανδρείας¹⁵³ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας († 328), ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ καὶ Εὐσέβιος ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης († 340), ἐν Βίῳ Κων/νου καὶ ὁ Μ. Ἀθανάσιος († 373) γράφων κατὰ Ἀρειανῶν¹⁵⁴ καὶ ὁ Μ. Βασίλειος († 379), ἐν γραπτοῖς κειμένοις αὐτῶν¹⁵⁵. Ὑπερθεματίζει δὲ ὁ Ἀγ. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος (330-390), ἀποφαινόμενος: «Εἴ τις οὐ θεοτόκον τὴν Ἀγίαν Μαρίαν ὑπολαμβάνει, χωρὶς ἐστὶ τῆς Θεότητος»¹⁵⁶. Καὶ τὴν ὁρθότητα τοῦ ὄρου «Θεοτόκος» ἐτόνισαν πειστικῶς ὁ θεσπέσιος Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας¹⁵⁷ καὶ ὁ θεολογικώτατος καὶ Ἅγιος ἐν Αὐτοκράτορσιν Ἰουστινιανὸς ὁ Μέγας († 565) καθὼς καὶ ὁ πατὴρ τῆς Ὁρθοδόξου Δογματικῆς Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς († 750). Σύντρεις οὗτοι ἀνέγραψαν, ἐπὶ τῆς σημαίας τῶν δογματικῶν αὐτῶν θεοκινήτων ἀγώνων, τὸ συγκινητικώτατον σύνθημα: «Σχεδὸν ἅπας ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς Πίστεως ἀγὼν συγκεκρότηται, διαβεβαίουμένοις, ὅτι Θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία Παρθένος». Συνεπιφέρει δ' ὁ Ἀγ. Ἰω. Δαμασκηνός: «Δικαίως καὶ ἀληθῶς Θεοτόκον τὴν Ἀγίαν Μαρίαν ὀνομάζομεν τοῦτο γὰρ τὸ ὄνομα ἅπαν τὸ μυστήριον τῆς Οἰκονομίας συνίστησι».

Οἱ 318 Θεοφόροι Πατέρες τῆς Ἀγ. Πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐν πολλῇ συνέσει καὶ βραχεῖ ῥήματι, θεοπνεύστως διαχαράξαντες τὰ 7 πρῶτα ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, προὐχώρησαν ἐν βῆμα θετικὸν καὶ πολυσήμαντον, εἰσαγαγόντες εἰς τὸ Γ' Ἄρθρον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ

καὶ Ἰουστινιανοῦ: Τύπος, πρὸς τὴν ἁγ. Σύνοδον, Περὶ Θεοδώρου Μομφουεστ. κτλ. PG 86,1037B καὶ Ἰω. Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσ. Ὁρθοδ. Πίστ. 3,12 PG 94,1028B.

153. Κατ' Ἀρειαν. Γ' 14 PG 26,349C καὶ Γ' 29 PG 26,385A καὶ Γ' 33 PG 26,393 καὶ Βίος Ἀντωνίου, 36 PG 26,897A καὶ, Περὶ Ἐνανθρωπ. καὶ Κατὰ Ἀρειαν. Δ' 32 PG 26,517B). Κυρίλλ. Ἱερσ. Κατήχ. 10,19. Μ. Ἀθανασ. Ἀπολογ. Κωνσταντ. 15 PG 25,560. Ἐπιφαν. Αἵρεσ. 69,2 PG 42,201. Εὐσεβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. 7,3 PG 20,721 καὶ 7,26 (704).

154. Κυρίλλ. Ἱερσ. Κατήχ. 10,19. Ὁ Μ. Βασίλειος († 379), ἐν γραπτοῖς κειμένοις αὐτοῦ: Ἐπιστολὴ 360 PG 32,Π00B καὶ Ὁμιλ. εἰς Γέννησ. 5 PG 32,1468B.

155. Ἐπιστολ. 101 PG 37,177C.

156. Γρηγορ. Θεολ. (390), Ἐπιστολὴ 101 PG 37,177C. Κύριλλ. Ἀλεξ. Κατὰ Ἰουλ. PG 76,1057. Ἰουστινιανοῦ († 565), Τύπος PG 86,1037B. Ἰω. Δαμασκ. († 750), Ἐκδοσις 3. 12 PG 94,1029C Ἐκδοσ. Ὁρθοδ. Πίστ. 4,14 PG 94,Π61A καὶ, Κατὰ... Νεστορ. 1 PG 95,188A).

ὄνομα τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, Παρθένου Μαρίας, καθὼς καὶ τὴν διηγετικὴν καὶ μόνιμον καὶ ἀναφαίρετον ιδιότητα αὐτῆς «Μαρία ἡ Παρθένος».

Ὡς γνωστόν, εἰς οὐδὲν τῶν προγενεστέρων Βαπτιστηρίων λεγομένων Συμβόλων, ἢ Συμβόλων Πίστεως, ἀνεγράφετο τὸ πάνσεπτον ὄνομα τῆς Θεοτόκου Παρθένου Μαρίας. Τὸ δὲ λεγόμενον «Ἀποστολικὸν Σύμβολον», ἢ «Σύμβολον τῆς Ρώμης», δὲν πείθει ἐπαρκῶς, περὶ τοῦ ὅτι ὄντως εἶναι ἀρχαιότερον τῶν 7 ἄρθρων, ὅσα διεχάραξεν ἡ Πρώτη Ἀγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ἐν Νικαίᾳ (325), δογματίσασα, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι, περὶ τοῦ, κατελόντος ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντος, καὶ ἐνανθρωπήσαντος Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ: «Τόν, δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα, ἐκ Πνεύματος Ἀγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα»¹⁵⁷.

Βεβαίως, καὶ ἐκεῖ, ὅπου δὲν ὑπῆρχε «Σύμβολον Πίστεως», πρὸ τοῦ θεοπνεύστου ἐκείνου τοῦ 325, τῆς Νικαίας, εἶναι ἀδιαμφισβήτητον, ὅτι τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀνωτέρω εἰρημένου Ἐαρθρου Γ' «σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἀγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα» περιλαμβάνετο εἰς τὸν συγκεκριμένον ἐκεῖνον ἀριθμὸν δογματικῶν ἀληθειῶν, τὰς ὁποίας ἕκαστος Χριστιανὸς ἀπαραιτήτως ὤφειλε νὰ γνωρίζῃ ἐνδελεχῶς, πιστεύῃ ἐνδομύχως καὶ ὁμολογῇ εἰλικρινῶς, προκειμένου νὰ καταξιωθῇ τοῦ Ἀγ. Βαπτίσματος καὶ συγκαταριθμηθῇ εἰς τὰ θεοχαρίτωτα μέλη τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ «κεχαριτωμένη Παρθένος Μαρία», ἡ εὐλογημένη καὶ μακαρία ἐν γυναιξί, Μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπῆρξε σταθερῶς, καὶ πάντοτε, καθ' ὅλους τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸ ἱερὸν πρόσωπον, ὅπερ ἐφείλκε τὰς εὐλαβεῖς ἐνατενίσεις τῶν πιστῶν τοῦ Ἰησοῦ, ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐποχῆς τῆς τελέσεως, ὑπὸ τοῦ Θεανθρώπου, τοῦ πρώτου Θαύματος, τῆς μεταβολῆς τοῦ ὕδατος εἰς οἶνον, χάρις εἰς τὴν μεσολάβησιν καὶ μεσιτείαν Αὐτῆς, ἀποδειχθεῖσης ἰσχυροτέρας τῆς μεσιτείας Μωϋσέως¹⁵⁸.

Ἡ δὴλῳσις τοῦ Χριστοῦ, ὅτι δὲν εἶχεν ἔλθει, εἰσέτι, ἡ ὥρα τῶν θαυματουργιῶν αὐτοῦ καὶ ἡ, ἐν συνεχείᾳ, ὑποχώρησις εἰς τὴν θερμὴν καὶ ἐπί-

157. Παρ. Εὐσεβ. Ἐπιστολ. Καισαρεῦσι 4 PG 20,1540.— H. G. Opitz, Athanasiuswerke, 2-3, Berlin, 1934-41 σελ. 51. Κύριλλ. Ἀλεξ. PG 75,1189-1252 καὶ 77,1109.

158. Ἰω. 2,1-11 Κυρίλλ. Ἱεροσολ. Κατήχ. Μυσταγ. 4,2. Κατήχ. 12,13.— Μεθοδ. Συμπ. 3. 4 PG 18,68A Ἰω. Δαμασκ., Κατὰ Εἰκονοκλαστῶν, 10 PG 96,1357A.

μονον μεσολάβησιν, παράκλησιν καὶ μεσιτείαν τῆς, ἐκ μέρους τῆς οἰκογενείας τοῦ νυμφίου τῆς Κανᾶ, προσελθούσης καὶ ἱκετευσάσης τὸν Θεάνθρωπον Υἱὸν Αὐτῆς, Θεοτόκου, χάρις εἰς τὴν μητρικὴν μεσιτείαν τῆς Ὁποίας καὶ ἐγένετο «ἡ ἀρχὴ τῶν σημείων τοῦ Ἰησοῦ», πείθει τὸν Ἀγ. Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, περὶ τῆς δυνάμεως τῶν «μητρικῶν πρεσβειῶν τῆς Θεοτόκου»: εἰπὼν: «Οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου» καὶ «παραιτησάμενος ἔπραξεν, ὅπερ εἶπεν ἡ Μήτηρ»¹⁵⁹. Τὰ πιστὰ καὶ συνειδητὰ μέλη τῆς κατὰ τὴν Οἰκουμένην Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἡσθάνοντο τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Σωτῆρος καὶ Κυρίου των καὶ ἰδικὴν των Μητέρα, κληροδοτηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἑσταυρωμένου, ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Γολγοθᾶ, διὰ μέσου τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ Ἰωάννου, ἐκπροσωποῦντος, παρὰ τὸν Σταυρόν, τοὺς Χριστιανούς, ὁπαδοὺς τοῦ Ἰησοῦ ὅλων τῶν γενεῶν, υἱοθετημένων, μετὰ τοῦ Ἰωάννου, τέκνων τῆς Μητρὸς τοῦ Ἑσταυρωμένου Σωτῆρος καὶ Μητρὸς, κατὰ συνεκδοχὴν τῶν μελῶν τῆς ἀπανταχοῦ Γῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. «Ὅτι ἐκίνει τὸ ἱερόν, περὶ τὸ πρόσωπον τῆς Θεοτόκου, δέος, τὸ υἱικὸν συναίσθημα, τὴν εὐλαβῆ ἑνατένισιν καὶ τὸν ἐξαίρετον, πρὸς αὐτὴν σεβασμὸν ἀπάντων ἀνεξαίρετως τῶν λάτρεων τοῦ Ἰησοῦ, ἦτο «ἡ Παρθενία τῆς Μαρίας», περὶ τῆς ὁποίας, μεθ' ἱερᾶς ἐκστάσεως, πορευόμενος πρὸς Ρώμην, διὰ τὸ μαρτύριον τῶν θηρίων, ὁ Θεοφόρος Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Ἀγ. Ἰγνάτιος, ἔνθους ἀνεφώνει μετηρσιωμένος: «ἡ Παρθενία Μαρίας καὶ ὁ τοκετὸς αὐτῆς, ὁμοίως καὶ ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου· τρία μυστήρια κραυγῆς, ἅτινα ἐν ἡσυχίᾳ Θεοῦ ἐπράχθη»¹⁶⁰. Τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸ θρησκευτικὸν εὐλαβὲς δέος προὔκαλει ὁληθῶς καὶ εἰς τὸν Ἀγ. Ἐπίσκοπον Μεδιολάνων Ἀμβρόσιον († 327), γράψαντα «*de Mariae Virginitate perpetua*»¹⁶¹. Συνάρτησις δὲ τῆς ἀσπίλου καὶ ἀμολύντου εἰς τὸ διηνεκές, παρθενίας αὐτῆς ἦτο, ἡ ἄκρα ἀγιότης Αὐτῆς καὶ μάλιστα, μετὰ τὴν ἐπισκίασιν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ¹⁶². Ὁ ἄμεσος, θετικὸς, οὐσιώδης καὶ ἐνεργὸς Αὐτῆς ρόλος, ἐν τῇ Θείᾳ Οἰκονομίᾳ τῆς Ἀπολυτρώσεως, οὐδέποτε ἐλησμονήθη, ἢ παρεθεωρήθη. Ταῦτα θετικῶς καὶ ἐπιμόνως, ἀπὸ ἐνδομύχου διαισθήσεως καὶ πίστεως, ὑπαγορευσάσης τὸ Δογματικὸν Γ' ἄρθρον τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας, ἐξειλιχθησαν φυσιολογικῶς καὶ λογικῶς, ἐν τῷ ζῶντι καὶ δημιουργοῦντι θεοπνεύστῳ ὀργανισμῷ τῆς Ἐκκλησίας. Ὡδήγησαν δὲ ταῦτα, ἐνωρίτατα, ὡς γίνεται δῆλον, ἐκ τῆς παραστάσεως τῆς Δεομένης (*Advocata*)

159. Χρυσόστομ. Εἰς Ἰω. Ὅμιλ. 22. 1. PG 59,133).

160. Ἐφεσ. XIX, I.

161. PL 16,305-334.

162. Λουκ. I, 28-45.—Εὐσεβ. εἰς Ἠσ. 66:24 PG 24,525A.—Ἐφραίμ *Omnia Opera*, 3. 254B. Ἰακ. 5,16. Χρυσόστ. ἐν PG 56,397.

Θεοτόκου τοῦ Β' αἰῶνος τῶν κατακομβῶν τῆς Ρώμης, εἰς τὴν ἐπὶ κλη-
 σιν τῶν θεοδέκτων μητρικῶν πρεσβειῶν Αὐτῆς,
 πρὸς τὸν Θεῖον Αὐτῆς Υἱὸν καὶ τῆς μητρικῆς προστασίας,
 ἐπὶ τοὺς Χριστιανούς, τὰ κατὰ χάριν τέκνα Αὐτῆς. Ἐξελικτικῶς ἐνωρίτατα
 καὶ συγχρόνως πρὸς τὰς ἐπικλήσεις τῶν δεήσεων τῶν Μαρτύρων καὶ τῶν ἐν
 Χριστῷ κεκοιμημένων (μέσα Β' Αἰῶνος), διεμορφώθη εὐλαβὴς τιμὴ καὶ ἐπί-
 κλησις τῆς Θεοτόκου, καὶ ἐν τῇ δημοσίᾳ λατρείᾳ «Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεο-
 τόκου, Σῶτερ σῶσον ἡμᾶς». Ἡ θρησκευτικὴ καὶ προσευχητικὴ ἐπὶ κλησις
 τῆς Θεοτόκου εἰσῆλθε καὶ ἐν τῇ, κατ' ἰδίαν λατρείᾳ τῶν πιστῶν Χριστιανῶν,
 ἀναγνωρίζοντων τὸ θεόπνευστον καὶ ἀποστολικὸν «πολὺ ἰσχύει δέη-
 σις δικαίου ἐνεργουμένη» ἀναλογικῶς ἐξελιχθέν, εἰς τὸ ἐκκλη-
 σιαστικὸν δογματικὸν ἀποδιδόμενον, ἐν παλαιοῖς Ὁρολογίοις, οὐκ οἶδ' ὅπως,
 εἰς τὸν Μ. Βασίλειον «πολὺ ἰσχύει δέησις Μητρός, πρὸς εὐ-
 μένειαν Δεσπότου». Πλὴν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, σαφῶς μὲν
 ὑπογραμμίζοντος τὸν μητρικὸν μεσιτικὸν ρόλον τῆς Θεοτόκου, ἐν τῷ ἐν Κανᾶ
 θαύματι, φερομένου δὲ ὡς λέγοντος «Ἐχομεν τὴν Θεοτόκον Μαρίαν πρε-
 σβεύουσαν ὑπὲρ ἡμῶν», ἃς κλείσῃ τὴν παροῦσαν εἰσῆγησιν, ὁ γηραιὸς κύκνος
 τῆς Ναζιανζοῦ (330-390), μαρτυρῶν, ὅτι, ἐν προσευχῇ, καὶ πρὸ τοῦ Τετάρτου
 αἰ., ἐπεκαλοῦντο τὴν βοήθειαν τῆς Θεοτόκου, κατὰ ἐπηρείας δαιμόνων. Γρά-
 φει οὗτος: ὅτι ἡ τῷ 305 μαρτυρήσασα Ἀγ. Παρθενομάρτυς Ἰουστίνη διετέ-
 λει προσευχομένη, «τὴν Παρθένον ἰκετεύουσα βοηθῆσαι
 παρθένο κινδυνεύουσα»¹⁶³.

163. Γρηγορ. Θεολ., Λόγ. 43,25 PG 86,532A. Γρηγορ. Θεολόγ., Λόγ. 24,II PG 35,II81A.